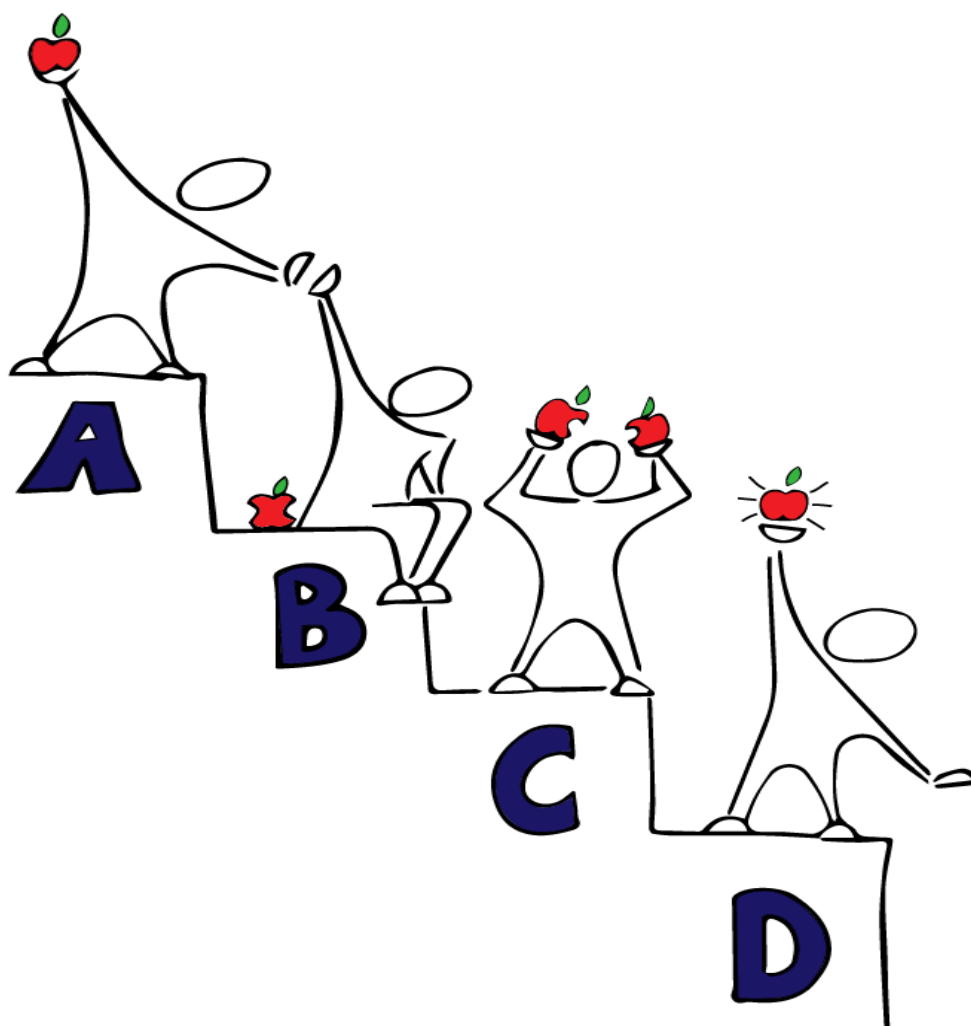

Niveaudeling i skolen

Et casestudie om niveaudelingens betydning
for elevers sociale identitet & motivation for faglig læring i engelskundervisningen

Rikke Benedikte Brandt studie nr. 20200144
Master i Læreprocesser (MLP)
4. semester
Aalborg Universitet
Vejleder: Annette Rasmussen
Normalsider: 48,7
Afleveringsdato: 21.12.21

Abstract

The purpose of this thesis is to investigate what significance ability grouped teaching in English lessons has on students' social identity, motivation for academic learning and language acquisition.

The investigation comprises statements of 10. graders at a private school which practice up to five different levels of ability grouped classes in the subjects German, math, and English.

To attempt my problem definition, I have chosen a case study. The scientific approach in the thesis is the hermeneutic angle, since it, as a method, allows me to understand the applied texts and to perceive the answers of the interviewed students. In order to obtain the best result from my investigation, I am knowledgeable about not letting my presumptions and understanding influence my compiling and interpretations of my collected data.

The data collection is based on semi-structured interviews with eight students representing the four different levels of ability in the subject English. I have chosen a boy and a girl from each level who does not have any prior experience with ability grouping.

The purpose of the interviews was to gain profound knowledge of the students' perspective on ability grouping and how significant it has been for their social identity, motivation for academic learning and language acquisition.

Theoretically, I have mainly used Etienne Wenger's theory of communities of practice. Moreover, to understand the challenges concerning language acquisition I have included Steven Krashen's theory of the affective filter and comprehensible input. Wenger's theories are used to analyse the correlation between academical learning and communities of practice. Furthermore, I have compared my findings with an identical investigation of ability grouping made by Steffani Rose Hansen based on Bourdieu's theory of habitus and social capital

Concisely my findings are that it is the students' conviction that ability grouping is significant to their social identity, motivation for academic learning and language acquisition. In conclusion the talented students on the higher level proclaim to have benefitted from the enhanced level of academic teaching and increased pace of teaching. In addition to this, the challenged students on the lower level stress how the awareness of them being on the same academic level, as their fellow students in the ability grouped class, has resulted in them feeling safe and participating more frequently in the English lessons. Due to the higher level of participation the pupils have experienced a higher level of language acquisition.

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	5
1.1 Problemformulering.....	8
2. Metode	9
2.1 Hermeneutisk tilgang.....	9
2.2 Casestudiet.....	10
2.3 Kvalitativt undersøgelsesdesign	11
2.4 Interviews.....	12
2.5 Samtykke.....	13
2.6 Samlet overblik over metode	13
3. Disposition.....	14
4. Social identitet og motivation for faglig læring.....	15
5. Sprogtilegnelse	18
6 Begrebsafklaring af undervisningsdifferentiering og niveaudeling	21
7. Analyse af elevernes meningsperspektiv	24
Empirisk undersøgelse	24
Elevernes oplevelse af niveaudelingen, som den foregår i praksis.....	24
Niveaudelingens påvirkning på elevernes sociale identitet.....	30
Niveaudelingens betydning for elevernes motivation for faglig læring?	36
Niveaudelingens betydning for elevernes sprogtilegnelse.....	40
8. Fortolkning og diskussion af undersøgelsens resultater	44
Niveaudelingspraksis	44
Niveaudelingens betydning for elevernes sociale identitet.....	46
Niveaudelingens betydning for motivation for faglig læring.....	47
Niveaudelingens betydning for sprogtilegnelsen.....	48
9. Diskussion af metode og teori.....	49
10. Konklusion	50
11. Litteratur	54
12. Bilag	56
Bilag1 Interviewguide	56
Bilag 2 Eksempler på samtykkeerklæringer	58
Bilag 3 Informant 1 Dreng niveau A	59

<i>Bilag 2 Informant 2 Pige niveau A.....</i>	<i>62</i>
<i>Bilag 5 Informant 3 Dreng niveau B.....</i>	<i>66</i>
<i>Bilag 6 Informant 4 pige niveau B.....</i>	<i>69</i>
<i>Bilag 7 Informant 5 dreng niveau C.....</i>	<i>73</i>
<i>Bilag 8 Informant 6 pige niveau C.....</i>	<i>77</i>
<i>Bilag 9 Informant 7 dreng niveau D.....</i>	<i>80</i>
<i>Bilag 10 Informant 8 pige niveau D.....</i>	<i>83</i>

1. Indledning

Skolens praksis har altid inkluderet bedømmelse af elever, og bedømmelserne er indgået som en del af evalueringer, der har haft forskellige formål og hensigter. Evaluering i den uddannelsespolitiske diskurs forbindes ofte med måling af læring og på baggrund af evalueringer af eleverne og forskellige politiske diskurser, har folkeskolen været under udvikling igennem de sidste mange årtier. Alt efter siddende regeringer og dominerende pædagogiske og didaktiske retninger, er der i evalueringerne blevet fokuseret på forskellige indsatsområder, der kunne bidrage til elevers sociale og faglige udvikling.

Med folkeskoleloven af 1993, som blev gennemført på baggrund et politisk ønsket om en udelte folkeskole (Rasmussen 2011: 24), indførte man et nyt undervisningsprincip, undervisningsdifferentiering, og som skulle sikre, at alle elever blev fagligt udfordret. Folkeskoleloven af 1993 havde dertil det formål at ujævne sociale uligheder uddannelsesmæssigt og lære elever at indgå i et fællesskab med andre elever, som adskiller sig fra dem selv. Som følge heraf blev niveaudelingspraksissen fra 1975 afskaffet.

Pisa-undersøgelsen, som blev gennemført for første gang i 2000 og offentliggjort i 2001¹, skabte røre i Danmark, da den viste, at danske skoleelever præsterede dårligere end man havde forventet. Der kom på baggrund heraf et større fokus på at optimere danske skoleelevers præstationer og resultater, hvilket genstartede debatten om den delte skole og niveaudeling. I den forbindelse blev der argumenteret for, at undervisning på niveaudelte hold giver større mulighed for kompetencetilegnelse, da det er lettere at tilpasse undervisningen til elevernes behov, når de opdelt efter faglige kompetencer. I tiden der fulgte, så man i flere lempelser på folkeskoleloven ift. niveaudeling. Den seneste udvikling på det skolepolitiske felt, som trådte i kraft i august 2014, vidner om et tilbageslag for princippet om den udelte skole, da skolerne havde fået råderet over, hvor meget og hvordan, de vil holde deres elever. Det eneste krav, der er ift. niveaudeling, er at klassen stadig skal være udgangspunktet for den enkelte elev². Der er således mulighed for at praktisere niveaudeling i skolen, og jeg finder det derfor interessant i dette projekt at undersøge niveaudelingen betydning for elevernes faglige læring.

¹ <https://www.folkeskolen.dk/513321/danmark-er-et-pisa-chok-land>

² Bekendtgørelse af lov om folkeskolen, 2014, § 25a

På baggrund af statusredegørelsen for folkeskolen 2017/18, blev der fremsat tre nationale mål for folkeskolen i 2020, da den viste, at målene for folkeskolen fra 2013 ikke er blevet indfriet³. De tre nationale mål er:

1. *Folkeskolen skal udfordre alle elever, så de bliver så dygtige, de kan.*
2. *Folkeskolen skal mindske betydningen af social baggrund i forhold til faglige resultater.*
3. *Tilliden til og trivslen i folkeskolen skal styrkes blandt andet gennem respekt for professionel viden og praksis.*

De tre opsatte nationale mål er ikke nye eller skelsættende, men omhandler et tilbagevendende fokusområde, som har været genstand for politiske og offentlige diskussioner og medført gennemgribende ændringer i folkeskolen igennem tiden. Jeg vil i denne opgave fokusere på det 1. nationale mål i forhold til om niveaudeling kan medvirke til at *udfordre alle elever, så de bliver så dygtige, de kan*.

I følgeforskningsprogrammet til folkeskolereformen fra 2014-2018⁴, er en af konklusionerne, at kvalitative analyser peger på flere fordele ved niveaudeling. Det beskrives her, at niveaudeling giver mulighed for en bedre undervisningsdifferentiering af eleverne, og derudover fremhæver lærere, at holddannelse kan bidrage til at øge elevernes motivation, sociale kompetencer, trivsel, tryghed og samtidig mindske uro.

Niveaudeling i skolen er et kontroversielt og højaktuelt emne. I den offentlige debat finder man dem, som går ind for den nyliberalistiske ideologi, som involverer individualisme og konkurrence. Her er holdningen, at niveaudeling er et godt redskab, der kan bidrage til at højne elevernes faglighed. Modpolen hertil skal man finde hos dem med venstrefløjsideologier, der omfatter lighed, fællesskab og solidaritet. Holdningen her er, at genindførelsen af niveaudeling vil være et tilbageslag for den udelte skole og at det vil stride imod principperne for lige uddannelsesmuligheder for alle⁵. I en artikel i Folkeskolen om niveaudeling⁶ fastholder John Aasted Halse, medlem af Børns Vilkår, at niveaudeling er en metode, der aldrig har virket efter hensigten. Han påpeger derudover, at elever på de lavere faglige niveauhold ofte føler sig *kasserede, sat i bås og skilt ud*. Steffani Rose Hansen

³ Undervisningsministeriet. 181220-Statusredegørelse-for-folkeskolens-udvikling-2017-2018

⁴ Folkeskolens udvikling efter reformen - En vidensopsamling om folkeskolereformens følgeforskningsprogram 2014-2018

⁵ <https://www.folkeskolen.dk/570140/svage-elever-bliver-endnu-svagere-af-niveaudeling>

⁶ Folkeskolen nr. 47 2000. <http://Folkeskolen.dk>

har i sit professionsbachelorprojekt *Fra klasser til hold - En socialkonstruktivistisk analyse af niveaudeling og konsekvenserne for læreren, eleven og engelskundervisningen (2015)* undersøgt niveaudeling ud fra et socialkonstruktivistiske synspunkt. Heri konkluderer hun at blandt andet at: *positionen som elev på det svageste hold kan defineres som en position med få muligheder og mange begrænsninger... Det betyder, at eleverne har ringe mulighed for at ændre deres kapital, hvilket fastholder eleverne i en habitus, der inkluderer en negativ opfattelse af engelskfaget og deres egne evner. Feltets praksis begrænser dermed eleverne i forhold til øgning af kulturel kapital og ændring af habitus og kan dermed medvirke til at reproducere social ulighed.*

Derudover fremsætter hun en bekymring ift. niveaudeling, der drejer sig om, at *læreren og skolen måske endda selv med til at skabe de svage og stærke elever* og referer til Hugh Mehan, som i en analyse af, hvordan ophævelse af niveaudeling i amerikanske skoler har været en succes, skriver at *It is not that dumb kids are placed in slow groups or low tracks; it is that kids are made dumb by being placed into slow groups or low tracks*⁷.

På flere privatskoler og efterskoler er der tradition for at praktisere niveaudelt undervisning. De holder dermed fast i en opdelt skole, og det er tydeligt at se på deres hjemmesider, at niveaudelingen bruges til at profilere disse skoler. Begrundelsen for at niveaudele er, ifølge Tybjerg Privatskole⁸, at elevernes faglige udvikling optimeres ved at dele eleverne op efter deres faglige niveau, da man på den måde kan rette fokus på den enkelte elevs faglige niveau. På Kristine Seligmanns skole⁹ praktiseres niveauopdelt undervisning på 8.-10. klassetrin i matematik, engelsk og tysk, da man mener, at det bidrager til, at eleverne modtager den undervisning, der bedst understøtter deres behov, niveau og faglige udvikling. Der er således hos privatskoler og efterskoler en antagelse af, at niveauopdelt undervisning medvirker til større fagligt udbytte, hvilket er interessant, da denne antagelse står i et modsætningsforhold til folkeskoleloven af 1993s princip om den udelte skole.

Jeg finder det interessant at udfordre John Aasted Halse syn på og Steffani Rose Hansens konklusion på niveaudelingens påvirkning på elevernes sociale identitet og motivation for faglig læring og sammenholde den med privat- og efterskolernes antagelse om, at niveaudeling optimerer elevernes kompetencetilegnelse. Jeg vil derfor i dette masterprojekt at udføre min egen undersøgelse af, hvilken betydning niveaudeling har på elevernes sociale identitet og faglige læring.

⁷ <https://www.folkeskolen.dk/570140/svage-elever-bliver-endnu-svagere-af-niveaudeling>

⁸ <http://tybjergprivatskole.dk/om-skolen/undervisningen/niveaudeling/>

⁹ <https://www.kss-vejle.dk/skole/undervisning/stoerrelser-modulfag-og-niveaudeling.aspx>

Da niveaudeling udføres på baggrund af en vurdering af elevernes faglige kompetencer og undervisningen ikke kan undersøges isoleret fra elevernes oplevelse heraf, vil mit fokus være på elevernes meningsperspektiv. Elevperspektiver bliver dermed et centralt metodologisk princip, som bliver et grundlæggende pejlemærke for mine metodiske valg og fravalg. Det er derfor min hensigt at undersøge, hvordan eleverne oplever det at blive vurderet og efterfølgende opdelt efter fagligt niveau, og hvilken betydning eleverne oplever, at niveauopdelingen har på deres sociale identitet, motivation for faglig læring og deres sprogtilegnelse.

1.1 Problemformulering

Hvilken betydning har niveaudeling for social identitet, motivation for faglig læring og sprogtilegnelse blandt elever på 10. årgang?

Forskningsspørgsmål

- I. Hvilken oplevelse har eleverne haft med at blive opdelt efter fagligt niveau?
- II. Hvilken betydning har niveaudeling for elevernes sociale identitet?
- III. Hvilken betydning har niveaudeling for elevernes motivation for faglig læring?
- IV. Hvilken betydning har niveaudeling for elevernes sprogtilegnelse i engelsk?

Jeg har valgt at undersøge niveaudeling gennem et casestudie. Casestudiet omfatter otte elever fra 10. årgang på en privatskole, som i projektet vil blive henvist til som *Skolen*. Mit valg af 10. årgang vil jeg først og fremmest begrunde i, at 10. klasses eleverne har en lang skoleerfaring. Derudover formoder jeg, at der vil være en større diversitet i deres erfaring med at blive undervist klassevis under de givne krav om undervisningsdifferentiering, da elever på 10. årgang typisk kommer fra forskellige skoler både i og udenfor samme skoledistrikt. Jeg antager, at 10. klasses elever er mere modne ift. at sætte ord på deres oplevelser i og erfaringer med skolen, og at de dermed vil kunne bidrage bedre til min indsamling af empiri end elever fra 7.-9. klasse. Derudover vil et fokus på 10.klasse bidrage til at begrænse opgavens omfang. Det faglige fokus på faget engelsk begrundes i muligheden for at inddrage fagdidaktisk teori i forhold til, hvilken betydning niveaudelt undervisning har på elevernes faglige motivation og sprogtilegnelse, såvel som for at begrænse opgavens omfang yderligere.

2. Metode

Min hensigt med dette projekt er at få indsigt i 10. klasses elevers meningsperspektiv i forhold til, hvordan de har oplevet at blive opdelt efter fagligt niveau på tværs af klasser, og hvilken betydning de mener, niveaudelingen har haft på deres sociale identitet, motivation for faglig læring og sprog-tilegnelse. Da jeg selv underviser på niveaudelte hold på Skolen på 7.-9.årgang, har jeg ikke mulighed for at være eksplorativ i min undersøgelse, idet jeg ikke kan undgå at have forudtagne antagelser om niveaudelingens fordele og ulemper. Derfor er det også væsentligt at vælge en hermeneutisk tilgang i mit projekt, da hermeneutik betyder at fortolke, forklare, at oversætte, og metoden til at forstå meningen bag elevernes meningsperspektiv vil være min fortolkning ud fra mit forståelsesperspektiv (Brinkkjær og Høyen 2011). Det er ikke et mål for min opgave at få af- eller bekræftet mine egne antagelser, men i stedet at få indsigt i og forståelse for elevernes meningsperspektiv. Mit undersøgelsesdesign er opbygget som et kvalitativt casestudie, hvor mit formål er at undersøge fænomenet (niveaudeling) i de sammenhænge, det udspiller sig i med henblik på, at jeg i min analyse, får mulighed for at identificere mønstre, sammenhænge og fællestræk, ligheder og forskelle i elevernes udsagn (Larsen 2010).

2.1 Hermeneutisk tilgang.

Min opgave vil være udarbejde på baggrund af en hermeneutiske metode. Den hermeneutiske tilgang er relevant, da denne indebærer fortolkning, hvor der er en iboende interesse for at forstå menneskelige handlinger (Brinkkjær & Høyen 2011). Den fortolkningsorienterede metode, som den hermeneutiske metode er, vurderer jeg er veloplagt som direkte kobling til mine problemformulerings-spørgsmål, da jeg metodemæssig vil kunne bruge den hermeneutiske tilgang til at forstå de tekster jeg læse såvel som til at forstå de svar, der gives af de elever jeg skal interviewe. Derudover vil mine analyser være baseret på mine tolkninger af anvendte interviews, artikler og faglitteratur for at opnå en forståelse af meningen bag disse og den kontekst de er frembragt i. Den enkelte elev i 10.klasse indgår på forskellig vis i sociale kontekster og i hver af disse konstruerer de hver deres eget meningsperspektiv. Det har den konsekvens, at jeg skal være opmærksom på denne kontekst, når jeg undersøger disse meningsperspektiver, da de kan være farvet af skolens værdigrundlag. Derudover skal jeg også være opmærksom på, at jeg i mit møde med eleverne ikke vil være 100% objektiv, da jeg ikke kan undgå at medbringe min forforståelse for de antagelser, der er omkring niveaudeling, når jeg møder elevernes meningsperspektiv. Da jeg har valgt at interviewe elever fra alle niveauholdene, er der stor chance for at deres oplevelse med niveaudeling er forskellige, hvilket

vil give udfordringer i forhold til at generalisere mine fund. I stedet vil jeg kunne forsøge at finde sammenhænge og tendenser i elevernes udsagn.

Den hermeneutiske tilgang i min opgave er meningsgivende, idet jeg foretager en tolkning af meningen i tekster og udsagn, og der er en systematik ift. hvordan jeg vil inddrage den opnåede viden og forståelse i min opgave, idet jeg vil bruge min indsamlede empiri til at belyse mine problemstillinger i problemformuleringen.

2.2 Casestudiet

For at opnå indsigt i elevernes oplevelse af og mening om niveaudeling, har jeg valgt at anvende et casestudie i min opgave. Ordet case kommer af det latinske casus, som betyder ”tilfælde”. Et casestudie er en dybdegående undersøgelse af et konkret og afgrænset tilfælde i dets gensidige og dynamiske samspil med omgivelserne (Andreasen et al 2018:87). I casestudiet er der ydermere i undersøgelsen et fokus på ”det aktuelt skete” i en bestemt sammenhæng. Casestudiet kan opfattes som et beskrivende undersøgelsesdesign, der er udbredt i undersøgelser af læring, og kan optræde i en blandingsform mellem kvalitative og kvantitative metoder, men er tæt forbundet med kvalitative undersøgelsesmetoder (Brinkman og Tanggård 2015: 50).

Casestudiet kritiseres for at være en metode, der er baseret på for få informanter og er dermed ikke videnskabelig funderet, fordi man ikke kan generalisere ud fra casens fund. Kritikere betegner casestudiet for ukontrollabelt og derfor ubrugeligt, ud fra en betragtning om, at man kan kun med gyldighed forklare et specifikt tilfælde på grundlag af generelle hypoteser (Flyvbjerg 2010). Flyvbjerg præsenterer fem misforståelser af casestudiet som forskningsmetoder, hvor jeg skal være særlig opmærksom på den fjerde misforståelse, som indeholder en kritik af, at casestudiet rummer en tendens til verifikation, hvor forskeren bruger casestudiet til at bekræfte forskerens forudfattede mening.

Det særegne ved casestudiet er den detaljerede undersøgelse og dokumentation af casen (Andreasen et al 2018:88). Casestudiet kan hjælpe mig med at opnå reel viden og erfaring om niveaudeling, hvilket først og fremmest kan begrundes i, at casestudier giver et nuanceret syn på undersøgelsesfeltet (Brinkman og Tanggård 2015: 501). Dertil kommer at casestudiet kan medvirke til falsificering af opsatte teser, fordi casestudiets formål er at gå i dybden, og jeg derved kan afdække, hvad der ikke stemmer overens med den tese jeg arbejder ud fra (Flyvbjerg 2010: 513). Målet med casestudiet er at beskrive det unikke, at hypotesegenerere og udvikle ny viden på et felt, eller at af- eller bekræfte eksisterende teoris gyldighed. I forhold til at kontrollere et casestudies fejlkilder er det

afgørende, at en række systematiske overvejelser foretages i planlægningsfasen, samt at efterbearbejdningen af data foretages på et grundlag, så andre har mulighed for at gennemgå materialet (Flyvbjerg 2010).

Mit casestudie bærer præg af det livshistoriske casestudie, men da jeg fokuserer på elevernes oplevelse af og erfaring med niveaudeling, vil jeg være interesseret i at få adgang til de multivers, som eleverne udgør. I teorien om multivers gør man op med forståelsen af verdenen som ét univers med én fælles virkelighed, som alle har adgang til og kan erkende. Individet opfattes som et selvstændigt system, der er udstyret med sin egen version af verdenen og det er igennem denne, at individet forstår, skaber mening og handler (Moltke & Molly 2014). Ved at tage udgangspunkt i elevernes individuelle oplevelse af niveaudeling, vil jeg kunne opnå indsigt i den enkelte elevs livsverden indenfor et begrænset område.

Da jeg selv arbejder på Skolen, har jeg bevidst valgt, at casestudiet ikke skulle foretages blandt eleverne på 7.-9. klasse, men blandt vores 10.klasse elever, som har en separat afdeling og hvor jeg ikke har min daglige praksis. Min strategi for valg af cases er den informationsorienterede udvælgelse, hvor jeg har valgt en cases med ”maximal variation” (Flyvbjerg 2010), da de udvalgte elever repræsenterer elever fra fire forskellige niveauhold på 10. årgang, således at jeg kan få et så nuanceret billede af niveaudeling som mulig. Mine cases vil bestå af interviews med to elever fra hvert af de forskellige niveauhold i faget engelsk og vil derudover være kønsmæssigt repræsentativt, idet der vil være en pige og en dreng fra hvert niveauhold.

2.3 Kvalitativt undersøgelsesdesign

Jeg har valgt at anvende det kvalitative interview i min case, da jeg vurderer, at dette kan give mig en bedre indsigt i mine informanternes livsverden. Med kvalitative interview, som hører ind under fænomnologien, vil jeg få mulighed for at spørge yderligere ind til det, som eleven svarer og således få yderligere indsigt i, hvordan eleverne oplever niveaudeling og hvordan det har påvirket dem at blive vurderet, kategoriseret og placeret på hold med såkaldte ligesindede ud fra elevens egne perspektiver (Kvale & Brinkmann 2015:48). Elevernes svar vil kunne give mig en nuanceret redegørelse for forskellige aspekter i elevernes livsverdener, fortalt med deres egne ord ud fra deres egne oplevelser (Kvale & Brinkmann 2015:51). Det, at jeg får mulighed for at tage udgangspunkt i elevernes oplevelser med niveaudeling, er vigtigt, da hver elev oplever verdenen så sin særegne måde

og ved at samle elevernes forskellige oplevelser i min analyse, vil jeg kunne danne mig et nuanceret billede af deres oplevelse og erfaring med niveaudeling. (Moltke & Molly 2014:36). I tolkningen af elevernes udsagn er det vigtigt, at jeg er opmærksom på at forholde mig åben i mine iagttagelser af elevernes udsagn om deres oplevelser og erfaringer med niveaudeling, således at den ikke bliver farvet af min forforståelse af niveaudeling.

2.4 Interviews

Jeg har valgt at udføre semistrukturerede interviews, da det giver mig mulighed for at opnå forståelse for temaer om hverdagen, set ud fra elevernes egne perspektiver. Det semistrukturerede interview tager form som en hverdagssamtale, men har et professionelt formål, en særlig tilgang og teknik. Der er ikke tale om en åben hverdagssamtale, men heller ikke et lukket spørgeskema (Kvale & Brinkmann 2015:49). For at sikre at jeg får stillet de samme temaspørgsmål til mine informanter har jeg udarbejdet en interviewguide (bilag 1) ud fra de syv faser af en interviewundersøgelse (Kvale & Brinkmann 2015: 154). Interviewguiden vil dertil give mig mulighed for efterfølgende at sammenligne og analysere svarerne. I forhold til temaspørgsmålene er formuleringen af spørgsmålstyperne vigtig. Jeg skal derfor sørge for at disse er åbne og at jeg, som interviewer, sørger for at give informanten tid til og mulighed for at reflektere over sin viden, holdning og praksis (Moltke & Molly 2014:107). For at motivere informanterne til at dele deres viden og erfaring, er det vigtigt at jeg er bevidst om min nonverbale kommunikation og eksempelvis gør brug af gambitter (Moltke & Molly 2014: 102).

Da jeg har valgt at fokusere på niveaudeling i engelsk ud fra elevperspektiver, har jeg foretaget interviews elever på 10. årgang på en privatskole, som jeg i opgaven refererer til som *Skolen*. Baggrunden for mit valg af 10. klasses elever på netop denne skole, at eleverne repræsenterer mange forskellige skoler både i og udenfor skoledistriktet, og der er derfor en god mulighed for diversitet i min empiri. Derudover har jeg, grundet min ansættelse i hovedskolen, kunne distancere mig som forsker, idet jeg ikke selv underviser i skolens 10. klasser. Valget af informanter blandt eleverne har først og fremmest været med henblik på at få repræsentanter fra de forskellige niveauhold således, at jeg får en så repræsentativ information om niveaudeling, som mulig. Derudover har jeg kun valgt elever, som ikke tidligere har gået på skolen, således at eleverne ikke havde nogen form for relation til mig og for at få udsagn fra elever, som oplevede niveauopdelt undervisning for første gang. Et sidste kriterie i min udvælgelse har været, at der skulle være en pige og en dreng fra hvert niveauhold for at kunne minimere bias ift. kønsdominans i casen.

For at sikre mig at informanterne føler sig trygge ikke blot i forbindelse med selve interviewet, men også med henblik på mit videre arbejde med interviewet, har jeg sørget for, at informanterne har forstået formålet med interviewene og er blev gjort klart, at alle deres udsagn ville blive anonymiserede.

Interviewene blev optaget og efterfølgende transskriberet og meningskondenseret. Jeg har valgt at meningskondensere på baggrund af Georgis (1975) meningskondenseringsmodel, som er udviklet på baggrund fænomenologisk filosofi. Den indeholder et tematisk formål såvel som et metodologisk formål, hvilket giver mig mulighed for at kode elevernes udsagn og korte disse ned til essensen af det sagte (Kvale & Brinkman 2014:269). Efterfølgende kategorisering har jeg opdelt det enkelte interview i meningsenheder ud fra interviewguidens forskningsspørgsmål for at få mulighed for at identificere mønstre, sammenhænge og fællestræk eller forskelle til brug i min analyse (Brinkman & Tanggaard 2015: 51). Resultaterne af interviewene, elevernes meningsperspektiver, vil danne grundlag for min analyse og fortolkning af, hvordan niveaudeling påvirker elevernes sociale identitet og motivation for faglig læring.

2.5 Samtykke

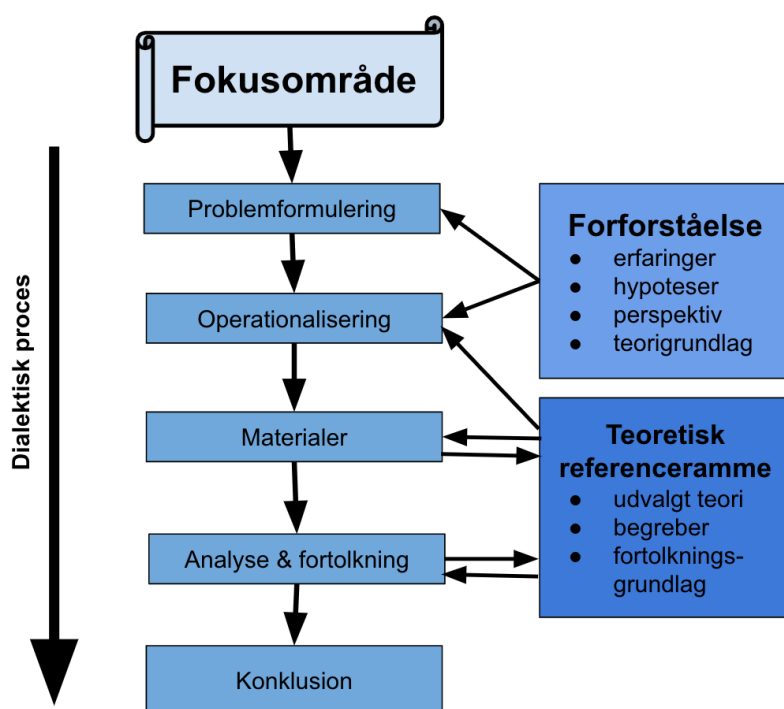
I min indsamling af empiri af elevernes meningsperspektiv til min analyse har jeg besøgt alle niveauholdene i en af deres engelsktimer på Skolen. Her har jeg præsenteret mig selv og formålet med interviewene og derudover understreget anonymiseringen af interviewenes data. Efterfølgende har jeg ud fra de elever, som frivilligt meldte sig til at blive interviewet, udvalgt en pige og en dreng. Da eleverne er under 18 år, har det været nødvendigt at få forældrenes samtykke til interviewene. Jeg har derfor sendt en personlig mail til alle forældre, hvor jeg præsenterede mig selv og forklarede formålet med interviewene og nødvendigheden af, at de gav deres samtykke til at jeg måtte interviewe deres barn. Forældrenes svar har således fungeret som en samtykkeerklæring¹⁰.

2.6 Samlet overblik over metode

Jeg har udarbejdet en model (figur 1), som viser den forskningsproces, der danner basis for mit masterprojekt. Figuren tydeliggør den fremadskridende forskningsproces i projektet fra problemformulering til konklusion. Derudover illustrerer figuren, hvordan forforståelsen påvirker problemformuleringen og operationaliseringen, og den belyser vekselvirkningen mellem den teoretiske

¹⁰ Bilag 1

referenceramme og hhv. materialer og selve analysen og fortolkningen. Den hermeneutiske tilgang er et udtryk for en dialektisk proces, og den nedadgående pil til venstre understreger dialektikken i forskningsprocessen, som er vigtig at medtage, da sproget er nøglen til forståelse. Min figur viser et afsluttet projekt, men indenfor hermeneutikken er der ikke noget endeligt og klart facit. Mit projekt vil tilføre mig ny viden, som vil give mig en ny forforståelse, som jeg ville kunne bruge til forbedre og videreudvikle mine resultater.

Figur 1

3. Disposition

Indledningsvis vil jeg i afsnit 4 kort fremsætte, hvad der ligger i Etienne Wengers begreb *praksisfællesskaber* fra 2004 med det formål at afgøre om dette begreb kan bidrage til at afgøre, hvilken indflydelse niveaudeling har på elevers sociale identitet og motivation for faglig læring. Da jeg i mit projekt inddrager teori om sprogtilegnelse vil jeg i afsnit 5 synliggøre de udfordringer man som lærer skal være opmærksom på i tilegnelsen af sprog. Her vil jeg være optaget af finde ud af om disse udfordringer kan imødekommes ved brug af niveaudeling. Under punkt 6 vil jeg meget kort redegøre for undervisningsdifferentiering og niveaudeling, da jeg undervejs i mit projekt vil referere hertil. Dette vil jeg gøre med henblik på at synliggøre ligheder og forskelle mellem undervisningsdifferentiering og niveaudeling. Da mit hovedformål med dette masterprojekt er at afgøre, hvilke

betydning niveaudeling har på elevers sociale identitet, motivation for faglig læring, og sprogtilegnelse ud fra elevsperspektiver, har jeg foretaget en empirisk undersøgelse. I afsnit 7 vil jeg på baggrund af den indsamlede empiri og den præsenterede teori fremanalysere, hvilken betydning niveaudeling har for elevernes sociale identitet og motivation for faglig læring. Herefter foretager jeg under punkt 8. en samlet fortolkning og diskussion af mine fund, inden jeg under punkt 9 præsenterer min konklusion.

4. Social identitet og motivation for faglig læring

Jeg vil i dette afsnit fremstille Etienne Wengers teorier om praksisfællesskaber med henblik på at afgøre om Wengers teori kan anvendes i min analyse af, hvilken betydning niveaudelt undervisning har på elevers sociale identitet og motivation for faglig læring.

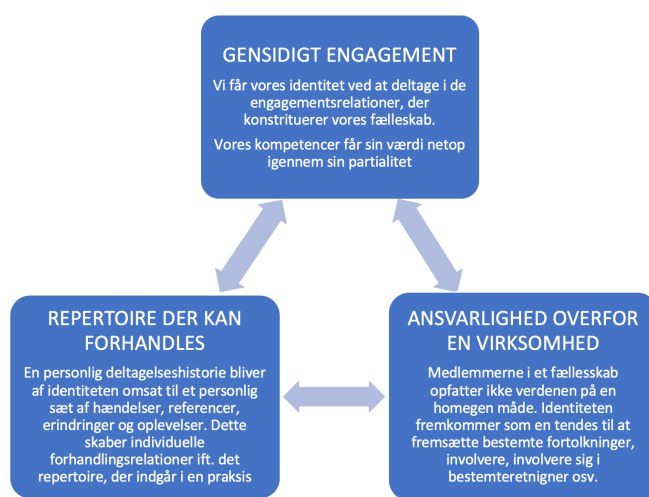
I sin bog ”Praksisfællesskaber” fra 2004 præsenterer Etienne Wenger sin sociale teori om læring og beskriver, hvorledes praksisfællesskaber påvirker og former os som mennesker. Derudover beskriver han, hvordan praksisfællesskaber medvirker til læring. Jeg vurderer derfor, at det vil være relevant at inddrage Wengers teori om praksisfællesskaber i min undersøgelse af, hvordan niveaudeling påvirker elevers identitet og motivation for læring. I afsnittet redegør jeg kort for, hvad der ligger i begrebet praksisfællesskaber i forbindelse med elevers sociale identitet og motivation for faglig læring.

Etienne Wengers teori om praksisfællesskaber handler grundlæggende om, at vi som mennesker på et hvilket som helst tidspunkt tilhører en række af praksisfællesskaber, og hvordan disse er en uadskillig del af vores daglige liv. Jeg vil i min analyse kun fokusere på praksisfællesskaber i skolen med fokus på engagement, mening og deltagelse, da de har relevans ift. min problemformulering.

Social identitet

I skole- og uddannelsesregi omhandler praksisfællesskaber de praksisfællesskaber, som etableres i klasselokaler og i skolegården. Disse kan etableres i det offentlige såvel som i det skjulte, men hvor der er et klart overblik over, hvem der tilhører de enkelte praksisfællesskaber. Det vil altså sige, at praksisfællesskaber rækker ud over de af skolen etablerede fællesskaber i form af klasseinddeling. Identitet omfatter vores evner og mangel på samme i forhold til at få skabt de meninger, der definerer vores fællesskaber og vores tilhørsforhold til disse (Wenger 2004:170).

Når man taler om identitet i praksis, så er dannelsen af praksisfællesskaber en forhandling om identitet. Engagement i praksis giver os en form for deltagelsesoplevelser, og det vores fællesskaber lægger mærke til, tingsliggør¹¹ os som deltagere (Wenger 2004:174). Medlemskab i et praksisfællesskab omsættes til en identitet, som en form for kompetence og identitet kan således, ifølge Wenger, ses som medlemskab af et fællesskab bestående af tre dimensioner af kompetence: gensidigt engagement, ansvarlighed overfor en virksomhed og repertoire, der kan genforhandles (se figur 2)¹².

Figur 3

Figuren illustrerer hvordan den gensidige relation former deltagernes oplevelse af mening. Deltagelse bliver en kilde til identitet, når vi genkender gensidigheden i vores deltagelse og bliver en del af hinanden; dermed kommer deltagelse til at udgøre en konstituerende del af vores identitet (Wenger 2004). Elevens deltagelse eller ikke-deltagelse i engelskundervisningen er således med til at påvirke deres identitetsdannelse i det praksisfællesskab, som eleven er en del af. Det enkelte medlem af et praksisfællesskab, som kan være et niveauhold, finder en sin egen plads heri og får en sin helt egen identitet, som bliver yderligere defineret og integreret i takt med det fortsatte engagement i praksis. De pågældende identiteter i et praksisfællesskab smelter ikke sammen, men bliver sammenføjede og forbundet med hinanden igennem det gensidige engagement (Wenger 2004). I forbindelse med skabelsen af vores identitet, så er det vores forskellige former for deltagelse i mange praksisfællesskaber, der bidrager til denne. I bevægelsen fra et læringsfællesskab til et andet, er den

¹¹ Tingsliggørelse er en genvej til kommunikation. Det er den proces, der former vores oplevelse ved at skabe objekter, der bringer denne oplevelse til at stivne i tingslighed. Dermed skaber vi fokuspunkter, som meningsforhandlingen kan organiseres omkring. (Etienne Wenger 2004:73)

¹² Udarbejdet på baggrund af Etienne Wenger 2004 Praksisfællesskaber s. 177-178

vigtigste udfordring for den lærende at kunne forhold sig til modstridende former for individualitet og kompetencer, som de defineres i forskellige fællesskaber. Dermed bliver identitetsdannelsesprocesserne de måder, man får forskellige former for medlemskab til at sameksistere. Selvom vores identitet kun kan skabes igennem de praksisser, vi engagerer os i, så kan vi også definere os gennem praksisser, vi vælger ikke at identificere os i. Ikke-deltagelse bliver dermed en lige så stor kilde til identitetsdannelse som deltagelse (Wenger 2004). Dette understøtter Tooheys undersøgelse (se afsnit 5.2), som viste, at den enkelte elev i klassen bliver tildelt en læringsidentitet på baggrund af klassens oplevelse af elevens engagement og deltagelse.

Motivation for læring

Ifølge Wenger er den læring, der er mest personligt udviklende, den læring som involverer et praksisfællesskab. Læring drejer sig således om, at individet engagerer sig i og bidrager til praksis i sit fællesskab og for fællesskabet drejer læring sig om at udvikle praksis. Den beskrivelse stemmer godt overens med principperne for niveaudelt undervisning, da eleverne her får mulighed for at opbygge et fællesskab på baggrund af et fælles fagligt niveau. Wenger siger netop, at læring kan intensiveres under givne forhold, som når vi engagerer os i nye praksissammenhænge og komme ind i nye fællesskaber (Wenger 2004).

For at muliggøre et engagement i praksis, er det nødvendigt at tage del i en verden, hvor vi kan agere og interagere. Det omfatter erfaring og vores evne til individuelt og kollektivt at opfatte vores liv og verden som meningsfuld. Der er således nødvendigt for at få elever til at engagere sig i undervisningen, at undervisningen og det praksisfællesskab de er en del af giver mening for dem. Da menneskets skaber konstant mening og nye meningshistorier på baggrund af forhandlinger, består menneskets engagement, ifølge Wenger, i verden først og fremmest i en konstant *meningsforhandlingsproces*, som omfatter sociale relationer. Meningsforhandling kræver en form for deltagelse i et praksisfællesskab og deltagelse er en vigtig del af undervisningssituationen, især når det drejer sig om faget engelsk, som netop er kommunikativt funderet. Deltagelse indbefatter en aktiv proces med aktører, der er medlemmer af sociale fællesskaber og giver mulighed for gensidig deltagelse, hvilket netop kan være tilfælde på niveaudelte hold (Wenger 2004)

Det, som definerer tilhørsforholdet af et praksisfællesskab, er gensidigt engagement, og når man engagerer sig i praksis, involverer det altid hele personen både handling og viden på samme tid. Idet at vi sammen med andre engagerer os, resulterer det i en interaktion med hinanden. På baggrund af denne afstemmes relationerne til hinanden og resulterer i individuelt såvel som en kollektiv læring,

som afspejler vores handling og de således forbundne sociale relationer. Udvikling af praksis tager tid, men det som definerer et praksisfællesskab, er ikke spørgsmål om mængden af tid. Det handler om at opretholde et tilstrækkeligt stort gensidigt engagement i den fælles udøvelse af en virksomhed for sammen for at lære noget af betydning (Wenger 2004). Det er derfor muligt for eleverne i 10. klasse at få etableret et praksisfællesskab på deres niveauhold i engelsk, hvor undervisningen giver mening og dermed motiverer eleverne til at engagere sig.

Niveaudeling

I forhold til anvendelse af niveaudeling i skolen vil jeg referere til Wengers sociale teori om læring, som giver forståelse for, hvordan læring finder sted og hvad der er nødvendigt for at støtte den. I vores forsøg på at tilrettelægge læring, er det afgørende, at vi reflekterer over vores egne diskurser og hvordan de påvirker vores tilrettelæggelse af læring (Wenger 2004). Denne pointe er vigtig ift. diskussion om brug af hhv. undervisningsdifferentiering og niveaudeling, for hvad er det, der skal vægtes højest? Fællesskabet, som John Aasted Halse fastholder er en af folkeskolens vigtigste perspektiver, eller den enkelte elevs mulighed for optimalt læringsudbytte, som fortalerne for niveaudeling foreskriver? Ifølge Wengers teori om praksisfællesskaber er der netop tale om, at der ikke kun eksisterer ét fællesskab, men mange og at den læring, som er mest personlig udviklende, er den læring, som involverer et praksisfællesskab.

5. Sprogtilegnelse

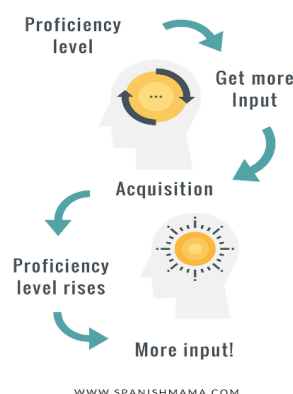
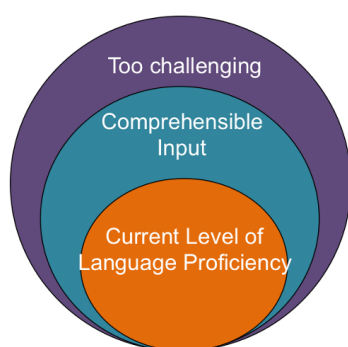
Da jeg har valgt at fokusere på niveaudeling i engelsk, finder jeg det relevant at inddrage teori om sprogtilegnelse. I dette afsnit vil jeg derfor kort skitsere den teori og de begreber, som jeg inddrager til brug i min analyse af niveaudelingens betydning for elevens sociale identitet, elevernes motivation for faglig læring og sprogtilegnelse.

5.1 Sprogtilegnelse

Jeg vil i dette afsnit meget kort redegøre for relevante hovedpointer ift. sprogtilegnelse. Viden om disse hovedpointer er nødvendig for at synliggøre, hvad der medvirker til, at man kan tilegne sig et nyt sprog og giver et indblik i udfordringer, der kan vises sig i forbindelse med fremmedsprogtilegnelsen. Derudover jeg vil efterfølgende kunne inddrage dem i min analyse og diskussion af, hvordan niveaudeling påvirker elevernes sociale identitet og motivation for faglig læring.

Steven Krashen (University of Southern California) er en kendt lingvist indenfor fremmedsprogstil-egnelse, hvis teori om "the comprehensible input" (figur 3) har haft stor indflydelse på fremmed-sprogtilegnelsen verdenen over. Teorien går ud på, at sprogtilegnelse forekommer bedst, hvis det sprog, man bliver eksponeret for, er forståelig og indeholder $i+1$, hvor i (input) repræsenterer det sprog eleven allerede har tilegnet sig og 1 (language) er et metafor for sprog, som er blot et trin hø-jere end det (Lightbown 2013:106).

Making Input Comprehensible

Figur 3

Som man kan se ud fra figur 3, så er det vigtigt for sprogtilegnelsen, at man ikke bliver eksponeret for sprog, som er på for højt niveau i forhold til ens nuværende sprogniveau. Denne teori om sprogtilegnelse stemmer godt overens med principperne om niveaudeling, da man netop på et niveaudelt hold kun vil blive udsat for et sprogindhold på et passende ift. ens faglige niveau, da man er en del af et forholdsvis homogent engelskhold.

5.2 Social identitet i sprogundervisningen

Sociale faktorer påvirker motivation, attitude og sprogtilegnelsen, og det at sprog eksisterer i sociale kontekster må ikke underkendes i søgen efter forståelse af de forskellige variabler, der påvirker en succesfuld sprogtilegnelse. Variablerne viser sig et kompleks forhold mellem magt, identitet og sproglæring. Viljen til at ville kommunikere på engelsk afhænger af elevernes kommunikative selv-tillid og i den forbindelse har Bonny Northon Peirce (1995) undersøgt, hvilke forhold, der fraholder motiverede elever i deltage i undervisningen. Hun fandt, at der er sociale situationer, hvor eleverne var tilbageholdende ift. at tale engelsk og det drejede sig om situationer, hvor der var en magtmæs-sig ubalance (Lightbown 2013: 89).

I forhold til identitet, så fandt Kelleen Toohey (2000), at elever i klasser bliver tildelt en identitet af deres klassekammerater. Disse identiteter kan ifølge Toohey ændre sig over tid, men han påpeger, at klasser er organiseret således, at nogle elever vil fremstå som dygtige og andre som fagligt udfordrede. Denne opfattelse af eleverne bliver til sociale fakta om det enkelte barn i klassen (Lightbown 2013: 90). Tildeling af klasseidentiteter kan resultere i, at elever ikke ønsker at deltage i sprogundervisningen, enten fordi de ikke vil afsløre deres faglige mangler, eller fordi de ikke vil stemples som pralhalse, fordi de er faglig dygtige. Ud fra disse fund udleder jeg, at for at det kun vil en fordel for elevernes sprogtilegnelse, hvis de bliver niveaudelt i engelsktimerne.

Der er således en del faktorer der spiller ind, når eleverne skal tilegne sig et nyt sprog, som især handler om tryghed, motivation og elevernes selvtillid. Det kan derfor være noget af en udfordring for både lærer og elever, hvis sprogundervisningen skal foregå samlet i en klasse med elever på forskellige faglige niveau.

5.3 Motivation for faglig læring i sprogundervisningen

I tilegnelsen af et fremmesprog, er der forskellige forhold, der kan påvirke læreprocessen negativt. Først og fremmest kan sprogundervisningen generelt være en akavet situation for eleverne. Det skyldes, at man i engelskundervisningen fokuserer på de kommunikative kompetencer og al undervisning dermed foregår på engelsk. Det kan derfor være lidt af en udfordring for elever at deltage i sprogundervisningen, når de sidder i klassen sammen med deres danske klassekammerater og skal kommunikere på engelsk. Det er derfor vigtigt at være opmærksom på de sociale relationer og de magtforhold, der er til stede i undervisningen, fordi de har stor indflydelse på den enkelte elevs sproglige selvtillid og dermed deres lyst til at deltage aktivt i undervisningen.

Krashen taler om "*the affective filter*", hvilket drejer sig om en reaktion, der kan forekomme hos elever. Der er tale om en mental barriere, som forhindrer eleven i at tilegne sig sprog, som følge af forskellige grunde som nervøsitet eller negativ attitude. *The affective filter* sættes i forbindelse med dårlig indlæring, fordi en elev, som er anspændt, nervøs eller keder sig, kan sætte et filter op, således at læring ikke trænger igennem (Lightbown 2013:106).

Nervøsitet, bekymringer og stress er noget mange elever oplever, når de skal lære et andet sprog. Det er forskningsmæssig uenighed om, hvor vidt dette er en permanent tilstand eller blot kortvarig og kontekst afhængig (Lightbown 2013:85). At føles sig hæmmet i engelskundervisningen, som følge af manglende kommunikative sprog-evner er en hæmsko, da det afholder elever fra at tage chancer, hvilket er nødvendigt for at lære et sprog. Det er især et udbredt problem for teenagere, da

de er mere selvbevidste end yngre elever. Det giver derfor god mening at man bringer niveaudeling i spil fra 7. klasse, da det er på dette klassetrin at elevernes bevidsthed om deres egne fejl og mangler begynder at vise sig. Nervøsitet i engelsktimerne påvirker lærerprocessen, og som følge af at nervøse elever både fokuserer på sproget og deres reaktioner (angst, nervøsitet) i forhold til at bruge sproget, så vil de ikke, ifølge Peter MacIntyre (1995), lære så hurtigt som alle andre elever (Lightbown 2013: 85).

Sociale og undervisningsmæssige rammer har betydning for sprogtilegnelsen. Når forskning viser, at elever med høj motivation for læring har lettere ved at tilegne sig engelsk, så kan det lige så vel være at det er deres succes med sproget, som gør dem motiveret. Det kan også være, at motivationen og succesen skyldes elevernes talent eller det læringsmiljø, som de er en del af (Lightbown 2013:78). Bonny Norton og Kelleen Toohey (2001) betoner vigtigheden af sociale relationer selv for motiverede elever for, at de kan opnå succes med sprogtilegnelsen. Uden sociale relationer indenfor de undervisningsmæssige rammer, hvor de oplever accept og værdsættelse, vil elever ikke opnå den sprogtilegnelse, som de kognitivt og motivationsmæssig er disponible for (Lightbown 2013:79). I min optik er det dermed ikke kun de sprogligt udfordrede elever, men også de talentfulde elever, som kan drage nytte af at blive niveaudelt,

6 Begrebsafklaring af undervisningsdifferentiering og niveaudeling

Da jeg i min analyse vil inddrage problemstillinger ift. social identitet, motivation for faglig læring og sprogtilegnelse, når der undervisningsdifferentieres og niveaudeles, vurderer jeg, at det vil være meningsgivende kort at skitsere, hvad der ligger i de to begreber. Afsnittet afsluttes med en sammenligning med henblik på at finde ligheder og forskelle.

Undervisningsdifferentiering

Undervisningsdifferentiering blev indført med sammen med den udelte skole med folkeskoleloven 1993 og kan defineres som en integreret form for undervisning, hvor elever med forskellige forudsætninger er samlet i samme klasse. Der er tale om en indre differentiering, da undervisningen er tilpasset elevernes forudsætninger mht. viden, færdigheder og interesse. Undervisningsdifferentiering udføres på baggrund af metodiske og pædagogiske tiltag (Rasmussen 2011:128).

I et vidensnotat fra 2018 udarbejdet af EVA og undervisningsministeriet¹³ står der flg. beskrivelse af undervisningsdifferentiering:

Undervisningsdifferentiering bygger på en tanke om, at folkeskolen er for alle. Derved betones fællesskabet, og undervisningsdifferentiering er et princip for undervisning, der retter sig mod hele klassen. Princippet retter sig også mod den kendsgerning, at alle elever er forskellige, hvorfor undervisningen må udføres på måder, der giver alle elever muligheder for at knytte an til den og for at udnytte deres potentialer.

Bemærk, at undervisningsdifferentiering ikke er det samme som elev differentiering, hvor eleverne deles i hold eller i grupper alt efter deres faglige standpunkter og behov. Differentieret undervisning er heller ikke nødvendigvis lig med individualiseret undervisning, hvor den enkelte elev arbejder selvstændigt med egne arbejdsopgaver. Den differentierede undervisning skal nemlig ikke rettes mod den enkelte elev som sådan men nærmere mod eleven i fællesskabet

Niveaudeling

Niveaudeling eller elevdifferentiering blev som metode indført i folkeskoleloven 1975 og kan defineres som en segreret form for undervisning, hvor der er tale om en ydre differentiering, idet at eleverne er fordelt i klasser eller på hold på baggrund af deres viden, færdigheder og interesser. Niveaudeling bygger på en organisatorisk og strukturel struktur (Rasmussen 2011:128). I historisk forstand var der tale om to sideløbende kurser af forskelligt i 8-10. klasse i fagene tysk, engelsk, matematik og fysik-kemi¹⁴. Der var mulighed for at kombinere undervisning på de to kurser, så man ikke var tvunget til at følge enten grundkursus eller udvidet kursus¹⁵. Den mest anvendte Niveaudelingspraksis i dag er *streaming* eller *setting*¹⁶. Førstnævnte betyder permanent inddeling af elever i klasser på baggrund af deres evner, hvilken ikke er tilladt i Danmark. Sidstnævnte betyder inddeling af elever på forskellige niveauhold alt efter fag og kompetencer.

Ved brug af niveaudeling, som den skitseres hos privat- og efterskoler, ser man et fokus på elevernes forskellighed i forhold til det at lære og det, som de hver især har talent for. Her mener man, at den niveaudelte undervisning sikrer både hjælp og udfordringer, på de fagområder, hvor de har brug for det¹⁷. Derudover betones vigtigheden af, at man har forståelse for, at man lærer i forskellige

¹³ Undervisningsdifferentiering i grundskolen - et vidensnotat af EVA Danmarks Evalueringsinstitut og Undervisningsministeriet

¹⁴ Michelsen, K. Venstres og Socialdemokratiets skoledebat i 1970'erne. I: *Danske skoleproblemer – før og nu*. s. 95.

¹⁵ Folkeskoleloven 1975 §8 stk. 2

¹⁶ Ireson & Hallam (2001) Ability Grouping in Education

¹⁷ Samsø Efterskole

tempi og giver mulighed for at tilgodese dette ved at bruge niveaudeling. Dermed vil man kunne optimere det endelige udbytte for alle elever”¹⁸

I forhold til bekymringer i forbindelse elevernes fremtid, når de bliver undervist på forskellige niveauhold, så gøres det klart af privat- og efterskolerne, at uanset hvilket niveauhold eleven går på, så vil det være den samme afgangsprøve FP9 og FP10 alle går op til¹⁹. Dermed har det ikke nogen konsekvens for elevens fremtidige uddannelsesmuligheder, at eleven er blevet undervist på niveau-delt hold.

Ligheder og forskelle.

Når jeg kigger på de to definitionerne på hhv. undervisningsdifferentiering og niveaudeling, så kan det være svært umiddelbart at se, hvad den store forskel er. Begge metoder har fokus på elevernes forskellighed og betoner vigtigheden af, at de får mulighed for at udnytte deres potentiale og får optimeret deres læring. Hverken indenfor undervisningsdifferentiering eller niveaudeling gør man brug af individualiseret undervisning, hvor den enkelte elev arbejder på egen hånd med specialdesignede opgaver.

Hvis man skal kort præcisere forskellen på undervisningsdifferentiering og niveaudeling/elevdifferentiering, så drejer niveaudeling sig i undervisningen om, iflg. professor Niels Egelund, at dele eleverne op efter fagligt niveau. Undervisningsdifferentiering drejer sig derimod om, at læreren tilpasser undervisningen til de forskellige elevers behov og forudsætninger indenfor fællesskabets rammer. Undervisningsdifferentiering er dermed mere kompleks (Egelund 2010: 10)

Forskellen, som jeg ser den, ligger i ordet fællesskab. Indenfor undervisningsdifferentiering differentierer man undervisningen i klassen, hvilket vil sige, at eleverne i mindre grupper arbejder på forskellige faglige niveauer i samme klasseværelse. De forbliver således i klassefællesskabet, men det kræver en stor indsats fra lærerens side at skulle planlægge og undervise på de forskellige faglige niveauer, som er en realitet her. Ved niveaudeling underviser man også på forskellige niveauer, men samler eleverne på forskellige faglige niveauhold i forskellige klasseværelser, hvilket gør det lettere for den enkelte lærer at målrette undervisningen til elevernes behov. Her vil eleverne befinde sig på forholdsvis homogene hold og opleve en anden form for fællesskab.

En af kritikerne af niveaudeling, John Aasted Halse, mener, at selvom det er udfordrende for lærerne at undervise på så mange niveauer i klassen, så er det en nødvendighed for at fastholde en af

¹⁸ Tybjerg Privatskole

¹⁹ Kirstine Seligmanns skole

folkeskolens vigtigste perspektiver: udviklingen af fællesskab²⁰. Han er således af den mening, at niveaudeling vil få betydning for elevernes fællesskabsfølelse. Men vil niveaudeling underminerer følelsen af fællesskab?

7. Analyse af elevernes meningsperspektiv

I min analyse vil jeg inddrage viden og erfaring fra min egen praksis som engelsklærer i forbindelse med procedure for og anvendelsen af niveaudeling i 7.-9 klasse, Wenger samt citater fra andre privat- og efterskoler.

Empirisk undersøgelse

Med elevperspektiver som central interesse har det været styrende for mine valg af metode, at jeg havde mulighed for at indfange disse i min undersøgelse. Jeg har med tilsagn fra elever og forældre (bilag 2) foretaget otte kvalitative interviews, hvor jeg har udvalgt to elever, en pige og en dreng, fra hvert niveauhold blandt de som frivilligt ønskede at blive interviewet. Udvælgelsen af eleverne blev foretaget med det formål at give mig det mest nuancerede billede af elevernes oplevelse af at blive niveaudelte. Selvom jeg har valgt et fagligt fokus på niveaudeling engelsk, har enkelte elever inddraget erfaringer fra andre af deres niveaudelte hold. Da disse erfaringer bidrager til at understøtte elevernes oplevelse med niveaudeling, har jeg valgt at medtage disse i min meningskondensering. De otte interviews bliver præsenteret i citatform i en fælles sammenfatning opdelt i 4 perspektiver: 1. Elevernes oplevelse af niveaudelingsprocessen, 2. Niveaudelingens betydning på deres sociale identitet 3. Niveaudelingens betydning for elevernes motivation for faglig læring 4. Niveaudelingens betydning for elevernes sprogtilegnelse.

Elevernes oplevelse af niveaudelingen, som den foregår i praksis

Hvert år ved skolestart bliver eleverne i 10.klasse på Skolen inddelt på niveauhold i fagene matematik, tysk og engelsk. Man har valgt at foretage vurderingen af elevernes faglige niveau på baggrund af skriftlige prøver, som eleverne får i løbet af de første dage ved skolestart, og elevernes eksamens- og standpunkts karakterer fra den afgivende skole. Vurderingsmæssigt, antager jeg, at der kan være

²⁰ Folkeskolen nr. 47 2000. <http://Folkekolen.dk>

nogle problemstillinger, man skal være opmærksom på, når man vælger at foretage niveaudeling på basis af andres vurderinger af eleverne i form af afgangsprøver og standpunktskarakterer. Karakterer er en subjektiv vurdering, og der er mange forhold, der gør sig gældende i forbindelse hermed, som ikke har noget med elevens reelle faglige formåen at gøre.

Det som er gennemgående for eleverne er, at de synes, at det er en fair måde, at de er blevet inddelt på, da de ikke kan se, hvordan de ellers skulle blive vurderet ift. deres faglige niveau.

Det synes jeg egentlig er fint nok. Man har jo ikke nået at ændre sig så meget i sommerferie, så det tror jeg er så godt som det samme, da man mødte efter ferien(dreng, niveau B).

Pigen fra niveau D påpeger, at anvendelsen af karakterer fra 9. klasses eksamens- og standpunktskarakterer er en hjælp i niveaudelingsprocessen

... det synes jeg var rigtig fint, at vi kunne bruge det til ligesom at hjælpe lidt med, hvor vi lå henne. For der var jo også en mundtlig karakter

Hun henleder her en opmærksomhed på vigtigheden det kommunikative aspekt i sprogundervisningen, men senere i interviewet gør hun opmærksom på problematikken omkring niveaudeling af nye elever på baggrund af tidligere prøver:

Altså vi kommer jo ind på en skole...altså det gjorde jeg...hvor jeg ikke kender lærere og elever. Så hvis nu de lige havde fået den der video, hvor vi havde fortalt om hvem vi var og sådan, og de lige kunne høre vores mundtlige, så kunne der helt sikkert også være forskel der i nogen sammenhæng. For der er jo også nogen som ikke er så god mundtlig som kan det skriftlige og omvendt.

Denne problematik bakkes op af hendes holdkammerat fra niveau D:

Grunden til at jeg også godt kunne tænke mig at få den mundtlige del med, er fordi der godt kan være nogen, som ikke er så skarp på papiret, men som er gode til at tale engelsk (dreng, niveau D).

En anden problematik ift. anvendelsen af tidligere standpunktskarakterer, der bliver nævnt, er at disse ikke altid svarer til elevens reelle standpunkt, og som resulterer i, at eleven så efterfølgende har måtte skifte hold:

Den gamle standpunktskarakter er nok... den er måske lidt wobbely fordi der er nogen, der har fået den der standpunkt, og så har de gået og klaret det godt i løbet af året, men i virkeligheden klarer de sig ikke så godt i fagene (...) deres standpunktskarakter var for høj ift. hvad de egentlig synes, at de kunne. Så de kunne godt tænke sig at rykke ned. Og så rykkede de ned (pige, niveau A).

Men hun slutter af med at konstatere, at

det var den eneste måde, der var at gøre det på.

Andre elever ser anvendelsen af tidligere eksamens- og standpunktskarakterer, som et udgangspunkt. En elev formulerer det på følgende måde:

Det synes jeg sådan set er fint nok. Man skal jo starte et sted. Så kan man ændre på det eller gøre mere... (dreng, niveau D)

Han uddyber det yderligere ved at påpege muligheden for at ændre på sine læringsvaner og motivation for læring:

Man kan for eksempel ...hvis man ikke så ikke har taget sig så meget sammen i 9. klasse, så kan man, når man kommer herud og man så tager sig lidt mere sammen og siger, nu skal jeg have ændret det her. Nu vil jeg gerne blive bedre til det og det fag.

Niveaudelingsprocessen og vurderingsperioden er ikke afsluttet, når alle 10. klasse eleverne er blevet placeret på de forskellige niveauhold i de forskellige fag. Der følger på Skolen en periode, hvor eleverne har mulighed for at skifte hold, hvis de sammen med læreren vurderer, at de er blevet placeret på det forkerte hold. Eleverne giver indtryk af, at de har oplevet, at de er blevet hørt af lærerne

og deres ønskes om at skifte hold er blevet imødekommet. Perioden for holdskifte strækker sig frem til efterårsferien.

Hovedparten af de interviewede elever havde en oplevelse af, at de var kommet på et hold i engelsk, som de passede til niveaumæssig, at lærerne *havde ramt det ret godt* (dreng, niveau D)

Der var dog en dreng fra niveau C, som ikke forstod, hvorfor han efter niveaudelingen var blevet placeret på niveau A, hvor han sad sammen med holdkammerater, der havde fået 10 til den mundtlige prøve, hvor han selv havde fået 02. Baggrunden for hans placeringen på niveau A havde ifølge lærerne været, at han havde scoret højt i den skriftlige prøve, som blev foretaget på Skolen i den første uge, hvilket han ikke forstod.

I den prøve vi har fået, har jeg gættet i, for jeg synes den var mega svær. Og så har jeg åbenbart klaret den godt (dreng, niveau C).

Han havde efterfølgende talt med sin engelsklærer om, at han ikke følte, at han var på det rigtige niveauhold og fik efter et par lektioner mere på niveau A lov til at skifte hold.

Så prøvede vi det et par gange mere for at være sikker, og så fik jeg tilbuddet om at blive rykket ned på niveau C (dreng, niveau C).

Et kritikpunkt ved niveaudelingsproceduren, som bliver nævnt, er at eleverne møder ind til test den allerførste skoledag. De fleste af eleverne på 10. klasse kommer fra andre skoler, men selv for Skolens egne elever, er der tale om en ny location og nye lærere. Der er således mange følelser i spil, idet eleverne ikke blot skal forholde sig til nye undervisningsmæssige rammer, men også står over for skulle indgå i en klasse, hvor de endnu ikke har haft mulighed for at knytte relationer.

Det var hårdt den første dag, da vi ankom, at man skulle første dag til den første prøve, og man var måske ikke lige så skarp. Man skulle måske lige vente et stykke tid, måske være inde i klassen i et stykke tid og fordele de forskellige engelsklærere ud, så man lige kunne se dem an. Men ellers tænker jeg, at det er fint. At de har ramt det ret godt (dreng, niveau C)

Man kunne måske også gøre det sådan, at man havde en måneds undervisningstid, hvor man ligesom... og derefter kunne man inddele i hold (pige, niveau A).

Jeg forstår ønsket om at vente lidt med at blive niveaudelt, da eleverne ved skolestart står overfor at skulle bruge energi på social læring i klasseregi. Vurderingsmæssigt vil det være meningsgivende ift. niveaudeling til sproghold, hvis man sørgede for at indsamle nok viden om elevens forskellige sprogkunderskaber, som det er praksis ved niveaudeling på 7. årgang på Skolen. Her bliver eleverne vurderet i løbet af en 6 ugers periode, hvor de bliver testet i tre discipliner: det auditive, det kommunikative og det skriftlige. Derudover indgår lærernes vurdering af elevernes sproglige selvtillid og mod på aktivt at deltage i undervisningen. Udfordringen i 10.klasse er, at de har kun et år til at blive undervist i, og på den baggrund har man vurderet, at det er vigtigt at få niveaudelt eleverne med det samme, men giver stadig eleverne mulighed for at flytte hold, hvis det skulle blive nødvendigt. Eleverne har et positivt syn på niveaudeling og pigen fra niveau A har netop valgt Skolen, fordi der var niveaudeling.

Det var derfor at jeg valgte at gå herind. For man bliver mere (...) jeg har hørt alt mulig godt om det...(...) at de tager en seriøs (...) at man bliver inddelt i de niveauer. Man ved, man har den samme tryghed og samme niveau. Så kan man nemt få hjælp, og man kan hjælpe hinanden med det, man hver især har problemer med. Det kan man få hjælp til (pige, niveau A).

Pigen fra niveau C har en storebror som gik på Skolen sidste år og hun håber, at niveaudeling vil få samme indflydelse på hende, som den har haft på hendes bror:

Jeg har selvfølgelig vidst, at da jeg meldte mig til skolen, at vi ville blive niveauopdelt. Og min bror gik her sidste år, så jeg vidste, hvor meget han havde flyttet sig. Så kunne det måske også være, at jeg ville kunne flytte mig ligesom meget som ham.

Niveaudeling har også været en mulighed for at få indhentet et fagligt efterslæb:

Jeg var ret glad for at der var niveaudeling, fordi jeg vidste at jeg var bagud i forskellige fordi jeg ikke var så særlig meget med i min klasse (...) Jeg havde en bedre

mavefornemmelse, da jeg kom herind, fordi jeg vidste, at de fag jeg havde det sværest ved, ville være niveaudelt, så jeg vidste, at jeg nok ville komme ned på det niveau jeg skulle være på (pige, niveau A)

Eleverne ser niveaudeling for en mulighed for at få indhentet faglige mangler og opnåelse af et højere fagligt niveau. Der er en tillid til blandt eleverne til at vurderingen af deres kompetencer og placering på niveauholdene, vil matche deres reelle faglige udgangspunkt og derfor har eleverne en positiv indstilling til niveaudeling.

Der er en klar holdning blandt eleverne til hvilke fag, der skal være niveaudelte. De giver udtryk for at fag som dansk og samfundsfag skal ikke niveaudeles, da det er rart at have et stamhold. Netop i fag som disse, er der ikke et behov for at niveaudele. Dansk opleves som et fag, hvor

Alle kan følge med, medmindre man er ordblind. Der føler jeg mere, at vi kan hjælpe hinanden, hvorimod engelsk...det er jo sproget. Der føler jeg mere, at man skal inddeles. Der har man mere brug for hjælp, hvorimod dansk der kan man søge på nettet, på Gyldendals. Hvis man skal skrive en klumme, så kan man gå ind og søge der. Der føler jeg at det er lidt nemmere (dreng, niveau C).

Engelsk adskiller sig fra andre fag, fordi sproget fungerer både som kommunikationsmidlet, og er det, som faget drejer sig om. Når man i engelsk bruger sproget (færdigheder) til at tale om engelsk kultur og samfund (kundskaber) er der dermed to sider af faget, der skal undervises i og det som kan være en udfordring for eleverne (Bryanne 2008).

På spørgsmålet om der er andre fag, de gerne vil have niveaudelt, siger begge elever fra niveau A mener, at de gerne vil have fysik-kemi opdelt i niveauhold.

... måske fysik-kemi. Det er lidt mere. Det kunne godt være niveaudelt, fordi det er sådan et fag, hvor der er mange forskellige niveauer (pige, niveau A)

Måske fysik-kemi, fordi det gør man også ude på gymnasiet for der er stor forskel på faglighed rundt omkring. Det er for eksempel et af de fag, jeg ikke er god til. Hvor jeg føler, at hvis der er mere tid til at fordybe sig i ting, som man har brug for at fordybe sig i, så lærer man mere (dreng, niveau A)

De begrundet ønsket om niveaudelingen med, at de oplever, at de enten selv er udfordrede her, eller fordi de oplever, at der er forskellige niveauer i klassen.

Jeg udleder af dette, at niveaudeling for eleverne giver mening, når der er tale om kompetencetilegnelse, og niveaudelingen anses som en mulighed for at optimere deres faglige kompetencer uanset om eleven er på det højeste eller laveste niveauhold. Derudover ser jeg hos eleverne en god indsigt i eget faglige niveau og en bevidsthed om deres evner og udfordringer. Dette kan skyldes deres alder og skolemæssige erfaring, som gør det muligt for dem at monitorere deres egen læringspraksis og på baggrund deraf danne sig realistisk billede af deres faglige kompetencer.

Niveaudelingens påvirkning på elevernes sociale identitet.

I psykologien skelner man mellem tre forskellige betydninger af begrebet identitet. De tre betydninger udelukker ikke hinanden, men skal opfattes som forskellige vinkler på personen.

Den første betydning handler om, at personen har en identitet i form af en række egenskaber og færdigheder. Disse definerer tilsammen personen som forskellig fra andre. Den anden betydning kaldes ofte selvidentitet og drejer sig om, at personen oplever at være sig selv på tværs af sin livshistoriske udvikling og være i stand til at reflektere over sin udvikling, sin fortid og sin fremtid. Den tredje og sidste betydning handler om tilhørsforhold i forskellige grupper og antager derigennem forskellige gruppeidentiteter²¹. Dertil omfatter vores identitet vores evner og mangel på samme i forhold til at få skabt de meninger, der definerer vores fællesskaber og vores tilhørsforhold til disse og omhandler dermed social identitet. Når elever derfor engagerer sig i praksis og får en form for deltageroplevelse, så vil de ifølge Wenger blive bemærket som deltagere af det praksisfællesskab, de er en del af. Medlemskabet i et praksisfællesskab omsættes efterfølgende til en identitet. Elever kan også indtage en form for ikke-deltagelse, som forhindrer fuldgyltig deltagelse, maginalitet. Maginalitet omfatter visse former for ikke-deltagelse er rodfæstet i praksis, og kan for individet være umulig at forstille sig blive ændret (Wenger 2004) Det er ud fra den betragtning, jeg vil undersøge, hvilken betydning niveaudeling har på elevernes sociale identitet.

²¹ Den Store Danske <https://denstoredanske.lex.dk>

I spørgsmålet om hvilket betydning niveaudeling har haft for eleverne, bemærker jeg en bestemt retorik, når eleverne, der befinder sig på niveau C og D, taler om den følelse af usikkerhed og følelse af mindreværd de har siddet med i engelsktimerne i deres tidligere klasse, som ikke var niveaudelt.

Det var en stor mundfuld at starte op med to prøver i engelsk og tysk. Efterfølgende kan jeg godt se at det har hjulpet mig meget mere. Også at man ved, at dem man er på hold med, at man har plads til at lave fejl og at man er på samme niveau som dem. Man sidder ikke mere lige ved siden af en 12 tals pige, som hele tiden får 12-taller. Der følte jeg hele tiden, at man kunne blive set lidt ned på. Så på den måde er det mega positivt (pige, niveau C).

Der var fire piger, der sagde det hele. Og så tror jeg, at jeg bare trak mig tilbage. Jeg kunne godt se, at det der, kunne jeg slet ikke hamle op med. Hvorfor skulle jeg så byde ind i en klasse, hvor jeg...så var jeg bange for at blive grinet af....ikke altså...jeg var bange for, at det var forkert det jeg sagde, så jeg tænkte, at de fire de kunne finde ud af det, og så kunne jeg bare trække mig tilbage. Altså hvis jeg sagde noget accepterede læreren det, men jeg kunne bare ikke selv få mig til at sige noget. Det havde jeg simpelthen ikke selvtillid nok til (pige, niveau D).

De bruger alle ord som *dem oppe på at blive set ned på* og *svage elever*, som indikerer, at det praksisfællesskab, som eleverne er en del af i engelskundervisningen, har indflydelse på deres identitet. Andre har haft følelsen af at være anderledes og alene, hvilket kommer til udtryk hos drengen fra niveau C, som beskriver en oplevelse af tryghed ift. at være kommet på hold med andre elever på samme faglige niveau:

Hvis man laver fejl, så gør det ikke noget. Det gør de andre også for de er på samme niveau som en selv. Man føler ikke man er helt anderledes eller helt alene (dreng, niveau C).

Eleven her var startet ud på niveau B, men havde valgt at flytte hold, da han følte, at han *var der-nede og de var deroppe*. Den oplevelse af niveauforskel påvirkede hele hans oplevelse af sig selv i undervisningssituationen og bidrog til hans følelse af at være anderledes og ikke have et legitim

tilhørsforhold. I interview situationen var det svært for ham at sætte ord på, hvordan det var at sidde på et mikset hold:

Man følte, at det kun var kun ens eget problem... man fik kun hjælp og de andre var sådan lidt, man følte sig lidt udenfor, at de andre var lidt... at man ikke var en som de andre (dreng, niveau C).

Eleverne beskriver her deres oplevelse af at sidde på et mikset hold og være bevidst om deres manglende sproglige kompetencer i forhold til deres klassekammerater, hvilket har påvirket deres sociale identitet og medført at de har turde deltage i undervisningen.

I forhold til spørgsmålet om der har været negative følelser forbundet med niveaudeling er der enighed blandt eleverne om, at de ikke har set det som noget negativt at blive placeret på et lavere niveauhold som C og D.

Da jeg selv først kom hjem efter første skoledag, tænkte jeg at det er bare fantastisk det her, for jeg ved at alle er lige så gode, som jeg er, eller dårlige. Det var en kæmpe tryghed, og jeg vidste bare, at det skulle nok blive godt det her, fordi jeg vil få den hjælp jeg havde brug for. Jeg har slet ikke haft den der OMG! Jeg er på hold D. Det er træls. Jeg er på det dårligste hold i engelsk. Jeg vidste, jeg var dernede i den ende. Jeg har bare hele tiden tænkt at det er bare en fordel for mig. Jeg kan få den hjælp jeg har brug for (pige niveau D).

Jeg har det faktisk rigtig fint, fordi jeg er ikke lige den bedste til engelsk, og jeg havde måske heller ikke håbet, at jeg var kommet op på A eller B, fordi så havde jeg måske følt mig mere bagud i forhold til at sidde med nogen i klassen, som er meget, meget bedre til engelsk end mig (pige, niveau C)

Pigen fra niveau B vælger at referere til niveauinddelingen i matematik i spørgsmålet om niveaudelingens kunne have en negativ indflydelse på andres opfattelse af hende. Hun havde selv valgt at gå ned i niveau i matematik, men oplevede ikke, at der kom nogen negativ reaktion fra de andre på holdet.

Folk er kede af, at man ikke er på holdet mere. For eksempel jeg gik rundt og sagde farvel, fordi på mit gamle hold snakkede vi også godt sammen. Det(niveauhold) snakker folk ikke rigtig om. Det er ens egen beslutning om man rykker ned eller ej (pige, niveau B).

Denne oplevelse af at det ikke har nogen negativ indflydelse på sig som person, hvis man er på de lavere niveauhold, understreges af drengen fra niveau C, da jeg spørger ham, om man ser ned på dem, som er på et lavere niveau end en selv:

Nej, det synes jeg faktisk ikke. Vi sidder sammen på gangen og har et godt sammenhold på tværs af klasserne. Vi respekterer hinanden, som vi er. Vi er ikke ens og det ved vi godt (dreng, niveau C).

Jeg tolker det som, at eleverne har et meget realistisk indblik i deres egne evner og har en forståelse for, hvad niveaudeling indebærer og hvordan den kan hjælpe dem optimere deres læring. Der har dog været en følelse af spændt nervøsitet hos nogle af de fagligt dygtige elever før niveaudelingen, hvilket man kan se ud fra citaterne fra to elever fra hhv. niveau B og A:

Altså jeg var da spændt på, hvilket hold jeg kom på, men jeg var da tilfreds med at komme på hold B, vil jeg sige (pige, niveau B).

Jeg tror ikke, at jeg ville være blevet skuffet, men det var nok der, hvor jeg havde mest forventning til at komme på et højere hold (pige, niveau A).

Men pigen fra niveau A gør opmærksom på, at der godt kan være problemer i forbindelse med niveaudeling i forhold til den påvirkning, det kan have på ens sociale identitet.

Det med at man føler, at man ikke bare er én stor klasse, men at man skal være på hold D... Ok og det er så det som er det dårligste hold. Det har jeg godt nok ikke (tænkt). Men jeg kunne godt forestille mig, at der var nogen, der måske lige havde det sådan. Jeg synes personligt ikke, at der er ulemper ved niveaudeling, udover at der, som jeg sagde før, kan være nogen der måske kunne føle, at man bliver lidt vurderet.

*Der er mange i min generation, der føler, at de skal præstere godt og være de bedste.
(pige, niveau A)*

Der kan altså være bekymringer ift. niveaudeling blandt de unge mennesker og en angst for ikke at komme på det bedste hold, hvilket også kommer til udtryk hos pigen fra hold D:

Det var jo også det, som skete for min veninde. Hun så det som et kæmpe tabu, at hun var kommet på det dårlige hold. Og hun hadede det. Hun var ked af det hver dag, hun kom hjem fra skole i den første uge, hvor vi var kommet på de her hold. Det var bare slet ikke det, hun ville og hun skulle bare op og ligge i toppen, kan man sige. Og det var slet ikke mit behov. Jeg så der, hvor jeg var, og jeg kunne godt se, at det var det bedste for mig. Men det var.... Jeg tror helt sikkert at det er et tabu eller at det er træls at være på det dårlige hold og bare være sådan...åh så er det bare mig igen, der er på det dårlige hold. For nogen ville det nok have været en hjælp at få at vide, at det også var nok at være på det dårlige hold. Men for mig havde det ingen betydning. Men jeg er nok bare sådan en, der hviler meget i mig selv. Jeg kan godt se, hvor jeg ligger, og det bliver jeg også nødt til bare at acceptere.

Den negative påvirkning på identiteten, som beskrives her kan skyldes elevens eller forældrenes ambitioner og forventninger på barnets vegne. I den forbindelse kan John Aasted Halse have en pointe, når han siger, at *de, der nu er fortalere for en delt skole, ikke forestiller sig, at det er netop deres børn, der skal gå på trin b, c eller d²²*. For der kan være forældre, der ikke helt har forstået principperne bag og formålet med niveaudeling, hvilket kommer til at påvirke deres børn, da de vil opleve en forventning om, at de skal være på det højeste niveau i alt og at de vil skuffe deres forældre, hvis de ikke kan leve op til dette.

Men ønsket om at flytte hold, at rykke et niveau op kan være forårsaget af noget ganske andet. Det kan også dreje sig om, at man ikke kan identificere sig med det det praksisfællesskab, som man er blevet tildelt og at man derfor ikke ønske et medlemskab heraf.

Jeg har en rigtig god veninde, som var rigtig ked af et hold, hvor holdningen var at ”jeg hader tysk og hvorfor skal vi overhovedet have det i skolen?” og sådan noget.

²² Folkeskolen nr. 47 2000. <http://Folkekolen.dk>

Hvor min veninde havde en anden holdning. Og så blev hun rykket op. Og det har hun haft stor glæde af. Det har i hvert tilfælde hjulpet hende. Det kan jeg også se på hende (pige, niveau D).

Citatet her illustrerer betydningen af, hvor afgørende et tilhørsforhold er for, at man kan være en del af et praksisfællesskab. Tilhørsforhold kræver ifølge Wenger forestilling, indordning og engagement (Wenger 2004). Her illustreres, hvordan veninden oplever en ubalance i engagementet på niveauholdet, hvilket medførte, at hun ikke følte sig som en del af det hold, hun var blevet placeret på. Selvom hun blev rykket et niveau højere op rent fagligt end det, hun var blevet vurderet til, medvirkede det fælles engagement på det nye niveauhold til, at hun kunne indgå i deres praksisfællesskab og udvikle sig fagligt.

Et gennemgående fællestræk især blandt eleverne på niveau C og D er oplevelsen af at have opnået en større selvtillid, og hvordan det har ændret deres syn på dem selv og deres faglige formåen.

Turen... altså den til England. Der var jeg sådan bekymret for... og vi skal bo hos en familie! Puha det bliver godt nok slemt. Hvor nu tænker jeg: det skal jeg da nok klare. Det bliver slet ikke så slemt. Jeg er slet ikke så nervøs for engelsk (pige, niveau C)

Det synes jeg grundet, at før kunne man godt være bange for, at der var nogen, der ville grine af en eller noget. Men her der er man ligesom på det samme niveau og der bliver ikke grinet eller noget. Så man ligger på det samme niveau, og dermed tør man måske også sige noget lidt mere. Jeg er ikke den skarpeste til engelsk. Så jeg føler allerede, at jeg har lært en del i forhold til på min gamle skole. Der bliver gået mere i dybden med tingene og jeg føler i hvert fald at det hjælper – at det rykker mig kan jeg mærke (dreng, niveau C)

Pigen på niveau D har endda fået så meget sproglig selvtillid, at hun ikke afviser engelsk kan blive en del af hendes arbejde i fremtiden.

Jeg er slet ikke nervøs omkring engelskfaget mere og jeg har også mod på at lære det, end jeg har været førhen. Fordi der tænkte jeg, at det(engelsk) skulle jeg bare ikke lære og det skulle jeg bare ikke have noget med at gøre. Nu tænker jeg at det er slet

ikke så langt væk fra mig, hvis jeg måske engang skulle arbejde med det på arbejdspladsen.

Niveaudelingens betydning for elevernes motivation for faglig læring?

Ordet motivation har sin oprindelse i det latinske ord *movere*, hvilket betyder at bevæge eller flytte. Det, at motivere nogen til noget, kan ses som en proces, som skaber og fastholder en målrettet adfærd. At en person er motiveret betyder, at personen præsterer noget bestemt. Motivationen bliver påvirket af ydre såvel som indre faktorer. De indre faktorer omfatter eksempelvis evner og personlighed og de ydre faktorer kan være normer og belønning²³.

I min undersøgelse af hvilken betydning niveaudeling har haft for elevernes motivation for faglig læring er der forskellige områder, som eleverne vælger at inddrage. Det drejer sig eksempelvis om læringsmiljøet i klassen, som skaber tryghed og dermed har en påvirkning på elevens selvtillid og lyst til at deltage og engagere sig i klassens arbejde

Jeg synes generelt at vi har et sundt læringsmiljø på vores hold. Altså man tør lære, man tør spørge og man tør fejle. Jeg føler ikke at der er nogen der er bange for at sige noget i timerne. Altså en afværdier er også at man ikke bliver grinet af, hvis det er at man siger noget forkert og det er også med til at give en tryghed (dreng, niveau A)

På min spørgsmål om hvilken betydning niveaudeling har haft på elevernes motivation bliver lærerne nævnt, som en motiverende faktor for eleverne i kraft af deres klasseledelse, målsætning og tilgang til eleverne:

Jeg føler, at det(motivation) er meget blandet i vores klasse. Der kan godt til tider være noget støj i vores klasse, men jeg tror at det mere er de personer, der er i klassen. Men vi er så heldige at have J og hun er skrap. Hun er god til at dæmpe uroen. Men mit engagement er i hvert tilfælde... jeg har altid været glad for at gå i skole og glad for lære nye ting (pige, niveau D).

Altså det har ikke påvirket mig på den måde at jeg har tænkt at så kunne det være lige meget. At så kunne jeg lige så godt give op fordi jeg var på D-holdet. Det har bare

²³ <https://www.lederweb.dk/artikler/hvad-er-motivation/>

været normal matematikundervisning for mig. Og så har det en stor betydning hvilken lærer man har – og jeg kan godt lide min lærer i matematik. Han er tålmodig (pige, niveau A)

Vi har egentlig fra starten af... og M har sat rammerne for det her hold. Det har egentlig bare fungeret. Så jeg synes egentlig ikke, at der har været de store ændringer fra start af. Vi er blevet mere åbne overfor hinanden og tør sige mere i undervisningen. Og jeg har aldrig sagt noget i engelskundervisningen før og det gør jeg nu. Så det har helt sikkert hjulpet mig (pige, niveau D).

En anden motiverende faktor, der bliver nævnt, omhandler indholdet i undervisningen og de krav der stilles til elevernes indsats. Her belyses vigtigheden af, at det, der undervises i, er tilpasset udfordringsmæssigt til elevernes faglige kompetencer. Begge elever fra niveau A har oplevet det som demotiverende, når de ikke blev udfordret faglig. De beskriver det på følgende måde:

Jeg føler, at det faglige indhold vi har i år, er mere, det er måske bare lidt bedre ift. det jeg har brug for at arbejde med end sidste år. Der var nogle gange sidste år... hvis man ikke føler sig udfordret... hvis man ikke føler at man har kæmpet lige så meget for det. Jeg føler mig mere udfordret ved at være herinde (dreng, niveau A).

Det har været noget med min tålmodighed nogle gange, for der var rigtig meget jeg havde lært i forvejen, fordi jeg havde lært mig selv det. Så det har været lidt kedeligt, sådan noget med at vi har siddet på Clio online og læst nogle tekster, digte og sådan noget. Så det har været lidt kedeligt nogle gange. Den (motivationen) var nok ikke så stor. Jeg deltog ikke ret meget, fordi jeg vidste at jeg lærte mig selv det (pige niveau A).

Pigen fra niveau B har valgt at anvende sin erfaring fra sit holdskifte i matematik til at belyse, hvordan niveaudeling påvirker motivationen for at lære:

Altså nu er jeg rykket ned i matematik, så nu gider jeg at lære mere modsat da jeg var på hold A, fordi jeg kunne ikke forstå, hvad han sagde. De går meget mere i dybden

på D-holdet i matematik og det har jeg ikke brug for på B-holdet i engelsk, for det kan jeg godt finde ud af, så jeg lærer lige meget.

En af drengene kom med en interessant vinkel ift. motivation for at få højere karakterer på niveauhold:

Når man sidder på et hold med elever, som er lige så gode som eller bedre end en selv. Ikke at jeg var den bedste sidste år. Det var bare mere blandet. Jeg tror også bare, at når man er på et højt hold, så betyder det bare lidt mere at man får høje karakterer end når man er i en blandet klasse (dreng niveau A)

Det faglige fokus synes således at have en stor betydning på elevernes motivation uanset niveau. De fagligt udfordrede elever motiveres af, at det, de arbejder med, er indenfor deres nærmeste udviklingszone i+1 og at de har oplevelsen af at tilegnelsen er mulig. At de fagligt stærke elever har brug for at bliver udfordret, kommer ikke som nogen overraskelse, men det er interessant at høre at glæden over summative vurderinger kan være større, hvis den gives i et praksisfællesskab, hvor alle har det samme faglige niveau. En forklaring på dette kan være et usikkerhedsmoment, hvor den stærke elev kan være i tvivl om den høje karakter gives på baggrund af de faglige evner eller blot fordi pågældende elev er dygtigere end de andre.

Som lærer vurderer man ofte elevernes motivation for faglig læring ud fra deres deltagelsesniveau, men det kan være en udfordring at få elevernes til at deltage frivilligt i fag, hvor de føler sig fagligt udfordrede. Det faktum, at eleverne oplever at de ikke får mulighed for at fastholde deres *ikke-deltagelse* synes at have en motiverende effekt i sig selv.

I engelsk er vi få, og man bliver nemt peget ud...eller ikke peget ud, men ...udvalgt præcis. Man bliver nemmere udvalgt til at gøre noget, så man ikke sidder over i hjørnet og laver ingenting og bare sidder og gløder (dreng niveau D).

I matematik har jeg det godt med det (at være på niveau D), for jeg ved, at jeg føler mig mere tryk på holdet, fordi jeg ved, at de andre også er dårlige for at sige det lige ud. Eller i hvert tilfælde ikke så gode. Det er jo derfor er vi herhede. Så jeg føler mig i hvert tilfælde sikker på de hold. Jeg lærer noget mere fordi jeg tør at stille spørgsmål, når jeg ikke forstår det (pige, niveau A).

Den (motivationen) er blevet bedre. Jeg blevet bedre til at række hånden op.

Det ved jeg faktisk ikke helt. Om det er en usikkerhed i min gamle klasse om jeg nu svarede rigtigt (dreng, niveau B).

Eleverne beskriver på hver deres måde, hvilken betydning deltagelse i undervisningen har for deres motivation for faglig læring, men understreger samtidig hvor afgørende det er for deltagelsen, at de føler sig fagligt trygge i læringssituationen, og at læreren hjælper dem i gang med at deltage.

I forhold til motivation nævner eleverne også arbejdsmoral og engagement, som noget de i fællesskab har etableret og hjælper hinanden med at opretholde, men betoner vigtigheden af, at der er plads til lidt sjov for at opretholde motivationen for at lære.

Jeg synes at vores arbejdsmoral er fin på holdet. Altså jeg synes ligesom, at når vi arbejder så arbejde vi, men vi kan også have det sjovt stadigvæk (dreng, niveau B)

Det er jo læreren. Det er jo os selv. Altså hun siger, at der også skal være plads til, at vi kan lave lidt sjov, men hun vil bare have, at vi når at lave vores ting, at vi skal nå at lave vores ting og ikke laver alt mulig andet. Man må godt altså sidde og...men man må ikke sidde og pjatte hele tiden. Man må godt lave noget forskelligt, men hvis man ikke når det, så er det bare lektier hjemme til næste time (dreng, niveau C)

Jeg føler at det er meget blandet i vores klasse. Der kan godt til tider være støj i vores klasse, men jeg tror at det er mere de personer, der er i klassen. Men så er vi heldige at vi har J. Hun er skrap (pige niveau C).

Arbejdsmoral og engagement er tæt knyttet til motivation, når det drejer sig om at skabe og fastholder en målrettet adfærd. Det er interessant at se, at hvor drengene lægger vægt på muligheden for at der også er plads til sjov i undervisningen, så betyder det noget for pigen, at der er en lærer, som kan dæmpe uroen, så der er ro til at blive undervist.

De elever som typisk vælger Skolen i 10. klasse, er elever, der har brug for et fagligt boost inden de fortsætter på en ungdomsuddannelse, ikke er modne nok til at påbegynde en ungdomsuddannelse

endnu eller som har brug for et ekstra år til at finde ud af, hvad de vil i fremtiden. Det betyder, at motivationen for at lære er meget individuel funderet, hvilket eleverne også er bevidste om.

*Jeg tror, at det er meget individuelt, hvor meget man har lyst til at lære. Også når det er frivilligt at tage 10. klasse, så det er nok også fordi man gerne vil lære noget nyt.
(pige niveau C)*

På engelsk der æhm... jeg synes det forbedret. Der vil vi gerne bare forbedre os. Altså der er selvfølgelig nogen, som ikke sådan lige ikke altid koncentrerer sig så meget, fordi det måske ikke lige er yndlingsfaget, men jeg synes egentlig vi er gode til at respektere, at vi også er nogen - og der er jeg nok indblandet, der gerne vil lære noget og blive bedre i løbet af det her år. Det synes jeg, at vi er gode til at respektere (pige niveau D)

Der er nogen der ligesom vil have mere ud af det end andre. Sådan tror jeg at det er på alle hold (pige, niveau 1)

Bare fordi man ligger højt i et fag end i et andet betyder ikke, at man lægger mere energi i det ene end det andet (dreng niveau A)

Hvor motiveret eleverne er for faglig læring afhænger tydeligvis ikke af, hvilket niveauhold man befinder sig på. I stedet aktiveres motivationen på baggrund af mange faktorer såsom læringsmiljø, lærerne og et fælles engagement. Selvom graden af motivation er individuelt funderet, så påpeger pigen fra niveau D, at på hendes hold, er de gode til at respektere hinandens forskellige grader af motivation for faglig læring. Det, at eleverne frivilligt vælger at gå i 10.klasse og at de har foretaget et aktivt valg i forhold til netop at gå på Skolen, påvirker deres motivation for faglig læring positivt i sig selv. Man vælger ikke at gå i 10. klasse, hvis ikke det er, fordi man gerne vil lære noget, som pigen fra niveau C påpeger.

Niveaudelingens betydning for elevernes sprogtilegnelse.

Sprogtilegnelse kan byde på udfordringer for eleverne, som gør, at de bliver nervøse og aktiverer *the affektive filter* og dermed forhindrer tilegnelsen af sproget. Det er derfor vigtigt i denne opgave

om niveaudeling at få fremanalyseret, hvilken betydning det har for elevernes sprogtilegnelse at blive niveauopdelt.

I spørgsmålet om hvilken betydning niveaudelingen har haft for elevernes sprogtilegnelse, kendetegner det eleverne fra C og D holdene, at de taler om usikkerhed, tryghed, grundigere gennemgang og muligheden for at få mere hjælp.

Det har noget at gøre med, at vi ikke er så mange, og så nu er der gået lidt tid, så vi er også begyndt at være trygge ved hinanden og vi har set, at der ikke sker noget ved at sige lidt på engelsk og at fejle. Jeg tror bare, at det er trygheden ved at have lært hinanden bedre at kende, fordi vi har snakket sammen (pige, niveau D).

Det har haft en afgørende betydning for de fagligt udfordrede elever, at de har følt sig mere trygge ved at sidde sammen på et hold, hvor de ved, at alle er på nogenlunde det samme niveau. Tryghed bliver dermed et af nøgleordene for, at eleverne har mod på at ændre den ikke-deltagelse i engelskundervisningen, som de plejer at praktisere. De har med niveaudeling fået lyst til at engagere sig i undervisningen eller i det praksisfællesskab, som de nu, ifølge Wenger, er blevet en del af.

Niveaudeling, vurderer jeg, kan dermed have en positiv effekt på den nervøsitet eller følelse af at være hæmmet pga. af sine manglende sprogkompetencer, som Peter MacIntyre beskriver (Lightbown 2013: 85). Oplevelsen af tryghed og accept på niveauholdene skyldes ikke nødvendigvis at eleverne har etableret venskabelige relationer, men nærmere at elever er indgået i et praksisfællesskab. Til gengæld bemærker jeg hos eleverne fra niveau A og B, at det er en større faglig udfordring, som får dem til at værdsætter niveaudelingen.

Når man er niveaudelt, så er man på et hold, hvor alle ligger forholdsvis lige rent fagligt. Så føler jeg, at jeg får mere ud af undervisningen og det var nok det at ... uden jeg skal lyde arrogant... det at man føler, at man bliver mere udfordret. Jeg har aldrig set engelsk være et svært fag for mig. Det har altid været et fag, hvor jeg har været ret godt med og jeg har altid fået gode karakter og sådan nogle ting. Så der tror jeg at jeg havde glædet mig til at komme op og få nogle flere udfordringer (dreng niveau A)

Det er således ikke kun de fagligt udfordrede elever, der har brug for udfordringer som er blevet tilpasset deres faglige niveau. Selv dygtige elever har brug for *at der bliver taget hånd om en* for at få optimeret sin sprogtilegnelse, som drengen fra niveau D påpeger.

De niveaudelte hold er ikke der, hvor ens venner er, men der hvor eleverne, på baggrund af et fælles engagement, opnår et fællesskab i praksis. Denne skelnen mellem forskellige typer fælleskab ses man hos pigen fra niveau C:

Stamholdet er mere tryghed. Det er ens stamklasse, dem har man kendt siden dag et og dem ved man, hvem er. Hvor der er stadig nogen fra engelskholdet, hvor jeg stadig ikke ved, hvor de har gået i skole henne eller noget om deres interesser. Hun beskriver niveauholdet som et fagligt fællesskab og at det inde i klassen er mere, hvor man har det sjovt og man det godt sammen i sin fritid. Hvis det er venskabeligt, så er det mere mit stamhold. Men læring det er mere mit C-hold.

Niveaudeling betyder, at man er på forskellige hold i tre forskellige fag, hvilket vil sige, at eleverne skal forholde sig til tre forskellige praksisfællesskaber med forskellige deltagere og hvor de selv indtager forskellige sociale identiteter. Det er således vigtigt for eleverne at have et socialt fællesskab i form af et stamhold, hvor de er sammen med de mennesker, som de føler de har et større kendskab til.

Det er interessant at se, hvordan eleverne på de forskellige niveauhold beskriver deres oplevelse af at blive undervist i engelsk på miksede hold på deres gamle skole. Her fungerer den enkelte elevs oplevelse af differentieret undervisning nærmest som en bekræftelse af den andens.

De sprogligt udfordrede elever beskriver undervisningen i engelsk på miksede hold som:

Sådan lidt hulter til bulter, der blev man talt mere over.

Det er blevet meget nemmere nu herude ift. min gamle skole. Vi var en stor klasse, hvor det var helt forskelligt, hvor god man var (dreng, niveau C).

Jeg kan tydelig mærke forskel, fordi til at starte med i folkeskolen, da var jeg sådan en der puttede mig mere. Jeg var sådan lidt genert og bange for hvad de andre tænkte om mit engelsk, for der var vi ikke blevet niveauopdelt (pige, niveau C).

Jeg synes at det var svært at vide, hvornår fornærmede man dem (de fagligt udfordrede elever). Fornærmede man dem ikke? Er de med på det her? Eller skal jeg bare lave hele arbejdet? (pige, niveau A)

Det er det der med, at vi var en klasse på min gamle skole, hvor vi var meget forskellige og der blev ikke gået så meget i dybden med hver enkelte elev (dreng, niveau D)

Men der var klart nogle ting i 9. klasse, hvor jeg tænkte, der måske var nogle opgaver og nogle ting, som blev lagt lidt mere vægt på som, som jeg måske ikke havde lige så meget brug for, som andre havde. Det er noget jeg blandt andet godt kan lide ved niveaudeling (dreng, niveau A)

Læringsmæssigt er det, at vi er alle sammen på det samme niveau, og alle kan snakke uden at der er en, der sidder og ikke kan forstå det og som man skal sidde og hjælpe en hele tiden. Altså ens sidemakker (pige, niveau B).

Jeg tror, at et af problemerne var, at når man sidder i gruppearbejde. Hvis jeg var sammen med en som ikke var helt lige så skarp til det, så kunne jeg godt føle at jeg...at arbejdsfordelingen...hvis den stadigvæk var lige, så ville der være så stor kontrast imellem de ting, som den anden person lavede i gruppearbejdet ift. det jeg så lavede. Derfor tror jeg, at det er bedre, at man bliver undervist sammen med nogen, man er på niveau med (dreng, niveau A).

Her er det tydeligt at se, hvordan eleverne har oplevet undervisningsdifferentieringen på deres gamle skole. På den ene side har begge piger fra niveau A og B oplevet frustrationer omkring det at skulle være ansvarlig for en klassekammerats forståelse af det, som blev undervist i. På den anden side fortæller pigen niveau C om, hvordan hun har forsøgt at gemme sig i undervisningen for at undgå af afsløre sine manglende evner. Derudover belyses problemstillingen omkring det at gennemgå et emne på en klasse, så alle bliver udfordret på et passende niveau. Drengen fra niveau A nævner, at han synes, at det var træls, når der blev gået i dybde med noget i sin gamle klasse, som han allerede var fortrolig med, og drengen fra niveau D havde oplevelsen af, at der ikke blev gået nok i dybden i hans klasse. Niveau A pigen beskriver en angst for at komme til at få sin

klassekammerat til at føle sig ”dum”, hvis hun selv i gruppearbejdet med pågældende kom til at demonstrere hendes egen store faglige viden. Ud fra elevernes udtalelser synes der at være frustrationer i forbindelse med at sidde på miksede hold. Begge elevgrupper har følt sig hæmmet enten som følge af manglende evner og mod på at deltage i undervisningen, fordi det faglige niveau var for højt, eller som følge af, at de ikke har kunne få lov til at videreudvikle deres gode sprogkompetencer, fordi undervisningen var mere tilpasset klassekammeraterne.

8. Fortolkning og diskussion af undersøgelsens resultater

I min samlede fortolkning af niveaudelingens betydning for elevers sociale identitet og motivation for faglig læring, har jeg valgt at inddrage begreber præsenteret i afsnit 4 – 5 og i mindre omfang Miraca Gross syn på niveaudeling. Jeg finder Gross relevant, da hun i sin artikel *To Group or not to Group* inddrager forskning, der belyser niveaudelings påvirkning på elever på et internationalt niveau. Derudover vil jeg i min samlede fortolkning trække på udsagn om niveaudeling fra privat- og efterskoler, således at mine fund kan komme op på et mere nationalt plan. I min diskussion af undersøgelsens fund vil jeg sammenholde mine fund med Steffani Rose Hansens konklusioner i sit bachelorprojekt *Fra klasse til hold* ²⁴, da hun har foretaget en undersøgelse af niveaudelingens betydning for elevers sociale identitet og sprogtilegnelse i engelsk som er identisk med min. Forskellen ligger i, at hun har foretaget en socialkonstruktivistisk analyse og jeg et casestudie.

Niveaudelingspraksis

Hovedparten af privat- og efterskolerne med niveaudeling anvender kun niveauopdelt undervisning i de kompetencegivende fag, matematik, tysk og engelsk. Enkelte skoler niveauopdeler også i fysik-kemi²⁵ og dansk²⁶. I casen udtrykkes der også et ønske om muligheden for at blive inddelt på niveauhold i fysik-kemi, da de også her oplever at befinde sig på forskellige niveauer. De, som er udfordrede fagligt her, vil gerne kunne fordybe sig, da de mener det styrker læringen. Hos de privat- og efterskoler, som jeg har inddraget i mit masterprojekt, kan man på deres hjemmeside læse om deres bevæggrunde for at bruge niveaudeling og her påpeger de, at niveaudeling er et af deres centrale elementer ved netop deres skole, fordi de har et fagligt fokus. Men det understreges, at der kun

²⁴ <https://backend.folkeskolen.dk/~2/8/basteffanirose.pdf>

²⁵ Kirstine Seligmanns skole

²⁶ Horne Efterskole

opdeles i niveauer, når det fagligt giver mening²⁷. For eleverne på Skolen giver det ikke mening med niveaudeling i dansk. Der er en bred opfattelse af, at dansk er lettere at tilegne sig, da man ikke er sprogligt udfordret, som man kan være i engelsk, når man arbejder med forskellige opgaver, som kræver kommunikative kompetencer på engelsk.

Selve opdelingen af eleverne på niveauhold foregår ud fra samme principper, hvilke omfatter elevernes standpunktskarakterer fra tidligere klassetrin, og hos nogle af privat- og efterskolerne ud fra det kendskab, som lærerne har med elevernes faglige standpunkt og deres måde at arbejde på²⁸.

Derudover er der en fleksibilitet ift. hvilket niveauhold man hører til. Der er således *”mulighed for at flytte eleven til et andet niveau undervejs, såfremt et andet niveau passer bedre”*²⁹. Man er dermed ikke ”låst” på det faglige niveau, man indledningsvis er blevet vurderet til at passe ind på, hvis der forekommer ændringer i ens indlæring.

”Holdstørrelsen er tilpasset, så de svageste har mindst hold og de stærkeste større hold. De store hold deles i praksis op i mindre i gruppearbejde og emnearbejder, så den enkelte motiveres og udvikles mest mulig”.³⁰

Men selvom niveaudeling synes at give større tryghed på holdet blandt eleverne, så anvender de fleste skoler og efterskoler kun niveaudeling i de kompetencegivende fag som matematik, tysk og engelsk (og fysik-kemi) i niveauhold, og holder dermed fast i tanken om, at eleverne skal være tilknyttet en stamklasse, en fast base.

Steffani Hansen konkluderer i sit projekt, at niveaudeling kan lette undervisningsdifferentieringen, fordi de faglige stærke elever kan få flere udfordringer og blive undervist i et højere tempo. Hun arbejder ud fra en antagelse om, at eleverne med megen kulturel kapital kan ligestilles de fagligt stærke elever, og eleverne med begrænset kulturel kapital omfatter de fagligt svage elever. Jeg stiller mig kritisk overfor denne antagelse, da eleverne på 10. årgang beskriver, at de placeret på forskellige hold niveaumæssig i de forskellige fag. Dermed kan elevernes placering på niveauholdene ikke kun være baseret på kulturel kapital. Pigen fra niveau A beskriver, hvordan hun har lært sig selv engelsk via TV og computer, og pigen fra niveau D fortæller, at hun er på niveau A i både tysk og matematik. Det niveauhold man er tilknyttet synes af være afhængig af fagspecifikke kompetencer og interesse for faget frem for udelukkende at være en konsekvens af begrænset kulturel kapital.

²⁷ Tybjerg Privatskole

²⁸ Kirstine Seligmanns skole

²⁹ Horne Efterskole

³⁰ Horne Efterskole

Steffani Hansen udleder på baggrund af sin undersøgelse, at niveaudelingen svækker fællesskabet i elevens stamklasse, men opnår et bedre sammenhold på tværs af årgangene. Pigen fra niveau C betegner stamholdet som ”mere tryghed”, ”dem som man har kendt siden dag et og dem som man ved hvem er” og ”hvor man har det sjovt og man har det godt sammen med i sin fritid”. Til gengæld oplever hun niveauholdet som ”et fagligt fællesskab”. Jeg vurderer derfor, at man ikke skal være så bekymret på fællesskabets vegne, når man taler om niveaudeling. Ud fra elevernes meningsperspektiver udleder jeg, at niveauhold fungerer som praksisfællesskaber skabt gennem et gensidigt fagligt engagement og at stamholdet, klassen, er der hvor elever føler det stærkeste tilhørsforhold socialt set.

Niveaudelingens betydning for elevernes sociale identitet

Argumenterne for niveaudelt undervisning omfatter blandt andet det, at niveaudelt undervisning medfører en større tryghed i læringsmiljøet. Antagelsen er, at niveaudeling får eleverne til at føle sig hjemme i læringsituationen, fordi de er sammen med andre elever, der er på samme niveau som dem selv. Dermed skabes der et trygt rum med plads til læring, dialog, spørgsmål og fordybelse³¹.

Da sprogundervisningen foregår i en social kontekst, er et trygt læringsmiljø altafgørende, og en ubalance socialt set kan medvirke til en tilbageholdenhed fra elevens side ift. at ville interagere med klassekammeraterne på engelsk (Lightbown & Spada 2013). Denne tilbageholdenhed, som starter ud som ikke-deltagelse i sprogundervisningen, hvor der iflg. Wenger stadig er en potentiel chance for at blive deltager, kan også resultere i marginalitet. Det faktum, at der blandt eleverne er en oplevelse af, at de tør deltage mere i undervisningen efter de er blevet niveaudelt, indikerer, at deres sociale identitet er blevet påvirket. Deltagelsen i undervisningen medvirker til, at eleverne indser, hvor meget de har lært og de oplever, at deres deltagelse medfører en positiv forventning om evner fra lærers side. Den succes sprogligt udfordrede elever oplever i den niveaudelte undervisning i engelsk bidrager til at fjerne nervøsitet og hæmninger, og dermed sænker de den mentale barriere i form af *the affective filter* og eleven indtager en ny social identitet på engelskholdet. Som det er Tooheys pointe, så er tildelte læringsidentiteter ikke statiske, men kan ændre sig over tid.

The affective filter omfatter ikke kun elever med sproglige udfordringer, men også elever som keder sig i undervisningen af forskellige årsager. Eleverne med gode sprogkompetencer nævner netop, at de blev utålmodige og ikke fik deltaget i det omfang de kunne i undervisningen, da de blev undervist på miksede hold. Deres deltagelse i undervisningsdifferentierede klasse gav dem ikke en

³¹ Samsø Efterskole

oplevelse af nye forventninger og krav, og deres identitet, som de dygtige elever, forblev uændret uanset om de deltog eller ej og medførte ikke en oplevelse af fornyet læring og kompetencer. Som Wenger formulerer det, så er det svært at forandre sig uden støtte fra et fællesskab (Wenger 2004:109). Jeg tolker ud fra min case, at det er det praksisfællesskab, som eleverne har fundet på deres niveauhold i engelsk, der har medvirket til en positiv ændring af deres sociale identitet. Hvor det praksisfællesskab, som eleverne har været en del af på deres gamle skole, har forhindret læring ved at fastholde især de fagligt udfordrede elever i den sociale identitet, der kendetegnede dem på det miksede hold (Wenger 2004).

Steffani Hansens konklusioner i forbindelse med elevernes sociale identitet beskriver hvordan niveaudeling kan påvirke den sociale konstruktion af elevenes identitet negativt og konstruere en habitus hos eleverne, der vil gøre dem tilbøjelige til at tænke og handle på bestemte måder. Hun pointerer, at det er særlig betydningsfuldt i forhold til de lavere niveauer, da de kan blive fastholdt i deres eksisterende opfattelse af engelskfaget, fordi deres negative oplevelse i engelsktimerne bliver konsolideret. Min case beskriver ikke denne tilbøjelighed. Til gengæld finder man hos eleverne på niveau C og D en oplevelse af hvordan de netop har kunne ændre deres sociale identitet i på niveauholdet som følge af, at de føler, at de er på samme faglige niveau som de andre.

I forhold niveaudelingens betydning for elevernes sociale identitet beskriver casen, hvordan de har opnået en større faglig selvtillid og engagement, hvilket er med til at understrege følgende udsagn fra Horne Efterskole: *elever der er blevet undervist på niveauhold, opnår en tro på sig selv og troen på, at de kan*³².

Niveaudelingens betydning for motivation for faglig læring.

Der er naturligvis altid forskellige grader af motivation og engagement i et hvilket som helst praksisfællesskab. Men ifølge Gross giver den emotionelle sikkerhed for elever på niveaudelt hold større mulighed for en motivationsmæssig opblomstring (Gross 2006). Eleverne i min case beskriver hvordan deres motivation til faglig læring er blevet større, efter de er begyndt i 10. klasse og bliver undervist på niveaudelte hold. Niveaudelt undervisning har haft den betydningen, at eleverne oplever at blive undervist på et niveau, hvor de udfordredes på et plan, hvor de stadig føler sig trygge, men også mærker at de udvikler sig. I sprogundervisning generelt er det vigtigt, at læreren tilpasser undervisningsniveauet til den gruppe elever som undervises, men det er en udfordring at

³² Horne Efterskole

gennemføre Steven Krashens teori om *the comprehensible input*, hvis sprogniveauet er alt for spredt i klassen. Det er min erfaring som engelsklærer gennem 23 år, at sprogniveauet i en gennemsnitlig klasse i skolen generelt er meget spredt. Det betyder, at i en klasse spænder sprogniveauet fra elever, som taler flydende engelsk til elever, som er så nervøse og hæmmede, at deres affektive filter aktiveres i hver engelsk time. Miksede engelskhold kan godt fungere i indskoling og på mellemtrinnet, da børnene på dette alderstrin endnu ikke er så bevidste om deres sproglige mangler og stadig har mod på at kaste sig ud i at bruge sproget trods fejl og mangler. Men i overbygningen træder den sproglige ulighed tydeligere frem og kan påvirke elevernes motivation negativt.

Eleverne nævner også, hvordan læreren påvirker deres motivation for at lære. Det drejer sig her om lærerens klasseledelse, evne til at gøre undervisningen interessant og udfordrende og ikke mindst at sætte tydelige rammer for undervisningen og dens formål. Det er elevernes oplevelse, at de selv er blevet mere motiveret for at deltage i undervisningen, hvilket giver en større grad af engagement. Denne ændring i motivation, som eleverne oplever, tilskriver de undervisningen indhold, lærerne og den tryghed de sammen har etableret i deres praksisfællesskab, her i form af et niveauhold.

Lærernes indflydelse på elevernes motivationsniveau betones også hos Steffani Hansen, som påpeger et problem, som adresserer lærernes krav og forventninger til eleven. Hun har observeret en tendens til, at lærerne på de lave niveauer ikke stille tilstrækkeligt høje krav til eleverne og eller forventer nok af dem. Samme tendens ses i min case, da den giver eksempler på, hvordan elevers motivation påvirkes positivt, når læreren blandt andet udtrykker forventninger om, at de deltager i undervisningen og stiller krav til deres faglige engagement.

Niveaudelingens betydning for sprogtilgængelsen

Forskning har, ifølge Miraca Gross, vist, at ved brug af niveaudeling, hvor eleverne bliver undervist sammen med elever på deres eget faglige niveau, har eleverne fået mere ud af undervisningen end de, som har siddet på et niveaumæssigt blandet hold. Der er dog en tendens til, ifølge pågældende forskning (Rogers 1998), at fagligt dygtigere elever får mest ud af den niveaudelte undervisning, men at alle havde gavn af den sociale interaktion, som de oplevede med ligesindede på niveauholdene (Gross 2006:132). At formålet med niveaudelingen er et større fagligt udbytte af undervisningen, træder tydeligt frem hos privat- og efterskolerne, idet der er et fokus på børnenes individuelle faglige niveau og deres indlæringshastighed. Målet med den niveaudelte undervisning er, at eleverne får det maksimale ud af deres læringspotentiale. Oplevelsen af at have opnået et større faglige

udbytte ved niveaudelt undervisning er et gennemgående fællestræk hos eleverne i casen, der alle nævner, hvordan de har rykket sig fagligt. Dog er der en uoverensstemmelse mellem Gross udsagn om, at det er de fagligt dygtige elever, der får størst udbytte af den niveaudelte undervisning, og de fund jeg har gjort i min case. Jeg ser en tendens til, i min case, at det er eleverne fra de lavest niveauhold, der betoner deres oplevelse af faglig fremgang i særlig grad.

Steffani Hansen udleder på baggrund af hendes undersøgelse, at niveaudeling kan bidrage til at skabe de stærke og svage elever, fordi der er en tendens til, at man ikke stiller passende krav og har store forventninger til eleverne på de lavere niveauhold. Resultatet heraf bliver ifølge Steffani Hansen niveaudeling begrænser eleverne *i forhold til kulturel kapital og egne evner*. Gross og Hansens udsagn om svage elevers udbytte af niveaudelt undervisning er ikke kompatible med elevernes i casens oplevelsen af at have opnået en større sprogtilegnelse. Desværre er det ikke muligt i forbindelse med dette projekt at afgøre på hvilket niveauhold, der kan måles den største reelle faglige fremgang. Men casen tegner et billede af, at især eleverne på de laveste niveauhold har oplevelsen af, at niveaudelingen har medvirket til en større sprogtilegnelse end de tidligere har oplevet.

9. Diskussion af metode og teori

Formålet med mit masterprojekt var at undersøge, hvilken betydning niveaudeling har for elevers sociale identitet, elevens motivation for faglig læring og elevens sprogtilegnelse set ud fra elevernes egne meningsperspektiver. Jeg har i den forbindelse valgt at udføre en kvalitativ undersøgelse, da kvalitative undersøgelser kan bidrage væsentligt til en forståelse af årsagsvirkningssammenhænge. Den kvalitative metode har særlig styrke, når disse indsigter og resultater drejer sig om mangfoldigheden af meningsfænomener i uddannelse, om kompleksiteten i sociale processer, og om den sociale virkeligheds konstruerede og dynamiske karakter. Jeg har foretaget et casestudie på 10. årgang på en privatskole, hvor jeg har lavet interviews med otte elever, to elever fra hver af de fire niveauhold. Dette har jeg gjort for at få indsigt i elevernes meningsperspektiv. Hermed har eleverne fået mulighed for at fortælle, hvordan de oplever niveaudelingens betydning for deres sociale identitet, faglig motivation og sprogtilegnelse.

Da jeg har valgt at min case kun skal omfatte 8 elever, vil generaliserbarheden være lav. For at få mulighed for at verificere elevernes udsagn, kunne jeg have valgt at inddrage interviews med de fire niveauholdslærere med henblik på sammenholde deres vurdering af betydning af niveaudeling for elevernes sociale identitet, motivation for faglig læring og sprogtilegnelse med elevernes. Det ville

dog ikke have fået indflydelse på mine fund, da min fokus har været på at undersøge elevernes subjektive opfattelse af niveaudelings betydning for deres sociale identitet og motivation for faglig læring. Hvis jeg havde betvivlet casens egenskab som videnskabelig metode og havde ønsket at gøre mine fund mere generaliserbar, kunne jeg have foretaget en survey i form af et spørgeskema indeholdende kvantitative såvel som kvalitative spørgsmål og uddelt det til alle eleverne på 10 årgang. Jeg ville på den baggrund få en vis indsigt i elevernes meningsperspektiver som følge af de kvalitative spørgsmål, men jeg ville ikke få samme mulighed for få indsigt i elevernes livsverden, da man som forsker, ikke kan opnå nogen form for fortrolighed med informanterne gennem et spørgeskema. Derudover ville jeg være blevet frataget muligheden for at spørge yderligere ind til elevernes udsagn.

Min valg af casen som metode for min undersøgelse kan begrundes i min nysgerrighed for at få indsigt i, hvordan elevernes reelle oplevelse af niveaudeling er. Jeg underviser selv på forskellige niveaudelte hold i engelsk og har på baggrund af min undervisningserfaring den antagelse, at eleverne faglighed optimeres, men har ikke haft indsigt i om det har været på bekostning af noget andet. Min case har givet mig god indsigt elevernes meningsperspektiv, da jeg igennem interviewet fik mulighed for at få uddybet elevernes udsagn.

Jeg har ikke ønsket at undersøge niveaudeling ud fra et socialkonstruktivistisk vinkel, som Steffani Rose Hansen, men i stedet har haft til hensigt at belyse de fordomme, der figurerer i den offentlige og politiske debat i forbindelse med niveaudeling, hvor der fokuseres på social ulighed og fællesskabstab ud fra et elevperspektiv. På baggrund af det første nationale mål om hvordan man bedst *sikrer at elever bliver så dygtige de kan*, har jeg valgt at fokusere på, om niveaudeling kan have betydning for elevernes sociale identitet og faglige læring. Det har derfor været meningsgivende for mig at anvende Etiennes Wengers teori om praksisfællesskaber, som mit teoretiske udgangspunkt.

10. Konklusion

På baggrund af min analyse og fortolkning af elevernes udsagn kan det konkluderes, at niveaudeling i engelskundervisningen på 10.årgang har en betydning for elevernes sociale identitet, faglige motivation og sprogtilegnelse i engelsk.

Med hensyn til det første forskningsspørgsmål om, hvilken oplevelse eleverne har haft med at blive delt efter fagligt niveau, så synes det ikke at være et problem for 10.klasseeleverne. Der er enkelte elever, der gerne ville have haft den mundtlige del repræsenteret i prøven ved skolestart på Skolen, men ellers anses det for fair nok, at eleverne er blev vurderet på baggrund af deres afgangsprøver fra 9.klasse. Eleverne i casen påpeger, at de har været glade for fleksibiliteten ift. at kunne skifte hold, hvis de følte sig fejlplaceret. I den forbindelse bliver det nævnt, at der kan være elever, som kan blive påvirket negativt, hvis de placeres på et lavt niveau, da unge i dag føler, at de skal præstere godt og være de bedste.

Niveaudelt undervisning skal kun praktiseres, når det giver mening, hvilket det ifølge eleverne gør, når det drejer sig om fag, som matematik, tysk og engelsk. Enkelte nævner, at de også gerne vil niveauopdeles i fysik, da de oplever niveauforskelle, som ville kunne imødekommes med niveaudeling. Fag som dansk ønsker elevernes ikke skal være opdelt, da danskfaget ikke opleves som så fagligt udfordrende på samme måde som eksempelvis engelsk. Selvom eleverne udtrykker tilfredshed med deres niveauhold, sætter de sætter pris på de lektioner, som de har på deres stamhold, da deres samhørighed med de andre elever er størst her. Niveauholdene betegnes af eleverne mere som trygge, faglige fællesskaber.

I forhold til hvilken betydning niveaudeling har for elevers sociale identitet, giver eleverne fra niveau C og D udtryk for, at det at blive niveaudelt har påvirket deres måde at agere på, når de er på niveauholdet. Den tryghed, som elever beskriver, de oplever ved at blive undervist sammen med andre på samme faglige niveau, har betydet, at de har turde ændre deres tidligere deltagelsesgrad i engelskundervisningen. Hvor de før har oplevet at være ikke-deltagende eller direkte marginaliseret, så har de fået lyst at engagere sig i undervisningen. Følelsen af et fælles engagement blandt eleverne på deres niveauhold, har givet eleverne en tro på, at de godt kan tilegne sig sproget, hvilket medvirker til at fjerne deres hængninger og bekymringer i forhold til at skulle bruge sproget i deres fremtidige arbejdsliv.

Eleverne fra niveau A og B omtaler ikke hængninger eller lavt selvværd i forbindelse med sprogtiltagelsen, men betoner værdien af at være en del af et læringsfællesskab, hvor det faglige niveau er højt. De beskriver en tilfredsstillelse ved at blive tilpas udfordret på et højt fagligt niveau og oplever ikke længere følelsen af utålmodighed og spil af tid, når de har engelsk. Selv det at få en høj karakter beskrives som at være af større betydning, når den fås på et hold, hvor man har samme faglige niveau. Der gives i casen et enkelt eksempel på en pige, som blev nødt til at flytte hold, fordi hun

ikke kunne identificere sig med det lave niveauhold, som hun var blevet vurderet til at passe ind på. Oprykning havde en positiv indflydelse på hendes engagement på det nye hold, da det var mere kompatibelt med hendes sociale identitet.

Casen belyser således, elevernes oplevelse af, hvordan de har ændret sig som følge af niveaudelingen. Sammenholdt med Etienne Wengers teori om praksisfællesskaber illustreres teorien af elevernes oplevelse af, hvordan de i deres nye praksisfællesskab har fundet deres egen plads og har fået en ny social identitet, som ifølge Wenger vil udvikles yderligere i takt med deres engagement i undervisningen (Wenger 2004).

I spørgsmålet om hvilken betydning niveaudeling har på elevernes motivation for faglig læring, inddrager eleverne deres generelle erfaringer med niveaudeling. Det forholder sig nemlig således, at de som for eksempel er på niveau A i engelsk, sagtens kan være på niveau D i tysk eller matematik. De højere niveauer er således ikke forbeholdt en bestemt gruppe elever. Eleverne beretter om, hvordan de føler sig mere motiverede for at lære efter, at de er blevet niveaudelt, hvilket er en ændring i forhold til, da de sad på miksede hold på deres gamle skole, hvor der blev undervisningsdifferentieret. Den tiltagne motivation tilskriver eleverne lærernes evne til klasseledelse, tilpas faglige udfordringer, plads til humor og et fælles engagement i undervisningen. Casen illustrerer, at eleverne ikke ser nogen sammenhæng mellem elevernes motivation og om man er på niveau ABCD, men beskriver at motivation er individuelt funderet og afhænger af elevens ambitionsniveau i det pågældende fag uafhængig af deres faglige niveau. Det betones derudover, at eleverne på de respektive niveauhold respekterer de forskellige grader af motivation og ambition, som kan identificeres her.

Det sidste af mine spørgsmål i problemformuleringen omhandler hvilken betydning niveaudeling har på elevernes sprogtilegnelse. I forbindelse med spørgsmålet om niveaudelingens betydning for elevernes sprogtilegnelse, er det elevernes oplevelse, at uanset hvilket faglige niveau er på, så har de oplevet en større tilegnelse af sprog, efter de er blevet niveaudelt. Når man sammenholder elevernes beskrivelse af niveaudelingens betydning for deres sociale identitet og faglige motivation med deres oplevelse af at have opnået en større sprogtilegnelse, kan man se, hvilken betydning et gensidigt engagement har på eleven i praksisfællesskabet. Wenger påpeger netop, at det handler om at opretholde et tilstrækkeligt stort gensidigt engagement i den fælles udøvelse af en virksomhed for sammen at lære noget af betydning (Wenger 2004: 105).

Samlet konklusion på problemformuleringen:

På baggrund af min case vil jeg vurdere, at niveaudeling har betydning for elevernes sociale identitet, motivation for faglig læring og sprogtilegnelse på 10. årgang. Niveaudelingen har betydet, at eleverne sammen med læreren har etableret et trygt læringsrum, et praksisfællesskab, der har motiveret eleverne til at deltage og engagere sig i engelsktimerne. Den ændrede sociale identitet hos eleverne har sammen med tilpas faglige udfordringer medvirket til, at eleverne har oplevet en større sprogtilegnelse. Men det er afgørende for følelsen af tilhørsforhold til det enkelte praksisfællesskab, at elever, som er blevet fejlvurderet niveaumæssigt eller ikke kan identificere sig med deres niveauhold, får mulighed for at skifte niveauhold. Tilhørsforholdet påvirker elevens deltagelse og engagement og således også deres sociale identitet og motivation for faglig læring. Niveaudelingspraksis bør derfor indeholde en vis fleksibilitet ift. den enkelte elevs placering på de forskellige niveauer. Min konklusion på projektet er, at med den betydning niveaudeling har på elevernes sociale identitet, motivation for faglig læring og sprogtilegnelse, så vil nivedeling kunne medvirke til opfyldelse af det første nationale mål: *Folkeskolen skal udfordre alle elever, så de bliver så dygtige, de kan.*

11. Litteratur

Andreasen, K.E. et al (2018). *At undersøge læring*. Samfundslitteratur

Danmarks Evalueringsinstitut (2011) *Undervisningsdifferentiering som bærende pædagogisk princip - En evaluering af sammenhænge mellem evalueringsfaglighed og differentieret undervisning*.

Brinkkjær U, Høyen M. (2011) *Videnskabsteori for de pædagogiske professionsuddannelser*. Hans Reitzels Forlag

Brinkmann S, Tanggaard L.(2015) *Kvalitative metoder – en grundbog*. Hans Reitzels Forlag.

Flyvbjerg, B. (2010). *Fem misforståelser om casestudiet*. I L. Tanggaard, & S. Brinkmann(2015), *Kvalitative metoder. En grundbog*. (s. 463-487). Hans Reitzels Forlag.

Bryanne U. (2008) *Evaluering i engelsk*. I Staugaard H.J (Ed) *Evaluering og test i engelsk – sprogtilegnelse* (pp 7-31). Dafolo

Egelund N. (2010). *Elevdifferentiering og undervisningsdifferentiering – en indledning*. I Egelund N (Ed) *Undervisningsdifferentiering – status og fremblik* (s. 9-13). Dafolo

Kvale S., Brinkmann S. (2015) *Interview – det kvalitative forskningsinterview som håndværk*. Hans Reitzels Forlag.

Larsen A. (2013) *En enklere metode – vejledning i samfundsvidenskabelig forskningsmetode*. Professionsserien Akademisk Forlag

Larsen C og Vollmond C (Ed). *Uddannelseshistorie 2019*. 53 Årbog fra Selskabet for skole- og Uddannelseshistorie

Lightbown P & Spada N (2013). *How Languages are Learned*. Oxford University Press.

Moltke H, Molly A. (Forlag 2014) *Systemisk coaching – en grundbog*. Dansk Psykologisk

Rasmussen, A. (2011) *Talent og skole i sociologisk perspektiv*. VIA Systime.

Ravn, K. (2018). *Ministerens status: Ingen af reformens mål er indfriet*. Folkeskolen.dk

Grosse, M (2006) *To Group or not to Group*. I Schmidt, C. (Ed). *Including the Gifted and Talented – making inclusion work for the more gifted and able learners* (s.122-132). Routledge Taylor & Francis Group.

Tomlinson, C.A. (2001) *How Differentiate Instruction in Mixed-Ability Classrooms*. Washington: ASCD

Ydesen C, Andreasen K E. (2019) *Kobliger mellem økonomi og uddannelse – et rids af dansk transnational uddannelseshistorie*. Educare.14 marts. 2019

Ydesen, C, Andreassen K.E., Rasmussen P (2013). *Verden i skolen, skolen i verden: Årbog 2013 Den diskrete internationalisering – danske uddannelser i international kontekst 1968-1982*. Uddannelseshistorisk selskab.

Undervisningsministeriet. *Uddannelse og erhvervsorientering 1976*.

Wenger, Etienne. (2004), *Praksisfællesskaber – læring, mening og identitet*. 1. udgave, 7. oplag. Hans Reitzels Forlag

Internet links

<https://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/folkeskolereformen-1975>
Set den 20.09.21

<https://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/bekendtgoerelse-af-lov-om-folkeskolen-18-juni-1958/>
Set den 20.09.21

<https://faktalink.dk/folkeskolen/folkeskolens-udvikling>
Set den 20.09.21

[Fra klasser til hold - En socialkonstruktivistisk analyse af niveaudeling og konsekvenserne for læren, eleven og engelskundervisningen](#)
Set den 6.12.21

https://www.eva.dk/sites/eva/files/2018-08/Vidensnotat_Undervisningsdifferentiering_GRU_tilUVM.pdf

<https://samsoefterskole.dk/niveaudeling/>
Set den 26.09.21.

<https://www.leksikon.org/art.php?n=5182>
Set den 15.12.21

<http://tybjergprivatskole.dk/om-skolen/undervisningen/niveaudeling/>
Set den 21.11.21

<http://tybjergprivatskole.dk/om-skolen/undervisningen/niveaudeling/>
Set den 21.11.21

<https://www.kss-vejle.dk/skole/undervisning/stoerrelser-modulfag-og-niveaudeling.aspx>
Set den 21.11.21

12. Bilag

Bilag1 Interviewguide

Forskningsspørgsmål	Interviewspørgsmål
Niveaudeling Oplevelse af proceduren Forslag til ændringer	• Hvordan blev I niveaudelt på din skole? • Hvilket niveau er du kommet på i engelsk? • Hvordan blev det besluttet, at du skulle på dette hold? • Hvem har besluttet det? • Hvad har du fået ud af denne opdeling? • Hvordan kunne man ellers niveaudele? • Er der noget du synes, der kunne gøres anderledes/bedre i opdelingsprocessen?
Niveaudeling. Hvilken viden har eleverne om principperne bag niveaudeling? Hvordan fungerer det i praksis?	• Hvad betyder det for dig, at der er niveaudelt undervisning på din skole? • Hvor mange hold/niveau er der? • Hvad er forskellen på de forskellige niveauhold i engelsk? • Hvilken forskel gør det, om I er niveaudelt? • Hvordan er det, når I ikke er niveaudelt?
Hvordan oplever eleverne niveaudelingens betydning for deres sprogtilgængelighed?	• Hvordan har du det med faget engelsk generelt? • Hvordan har din indsats været tidligere været i engelsktimerne, før du kom i 10. klasse? • Hvilken betydning har det haft for dig, at du er blevet niveaudelt i engelsk? • Har du nogle bekymringer ift. at blive undervist på niveaudelt hold?
Hvordan oplever eleverne at niveaudelingen påvirker elevernes identitet og motivation for læring	• Hvad har det betydet for din deltagelse i engelsk at du har været på et niveaudelt hold? • Hvilken betydning har det, hvem man er sammen med, når man har engelsk? • Hvordan har niveaudeling påvirket din faglige udvikling i engelsk, at du har haft niveaudelt undervisning? • Hvordan oplevede du det at blive niveaudelt I. I begyndelsen af skoleåret?

	II. Nu? • Hvordan påvirker niveaudeling din motivation for at lære? • Hvordan oplever du at blive undervist på et hold, som ikke er din stamklasse? - Fordele - Ulemper • Hvad har det betydet for din deltagelse i engelskundervisningen, at der er niveaudeling? • Hvilke fordele er der ved niveaudeling? • Hvilke ulemper er der ved niveaudeling?
--	---

Bilag 2 Eksempler på samtykkeerklæringer

██████████ skrev den 4. nov. 2021:

Hej Rikke.

Tak for fin besked. Det er selvfølgelig helt i orden med os at tale med ██████████ i forhold til for projekt. Pøj pøj med dit masterspeciale.

De bedste hilsner fra ██████████

Rikke Benedikte Brandt (RB) skrev den 31. okt. 2021:

Kære ██████████

Mit navn er Rikke Brandt, og jeg er lærer på ██████████

I forbindelse med mit masterspeciale på AAU, hvor jeg skriver om niveaudeling, har ██████████ været så sød at stille op til et interview om hendes oplevelse af og erfaring med niveaudeling i 10.klasse. ██████████ vil ikke være den eneste, som jeg interviewer fra 10.klasse på ██████████

Jeg skriver til jer, da I som ██████████ forældre også skal give jeres tilsagn til, at jeg må interviewe hende, da hun er under 18 år.

Jeg kan forsikre jer om, at den information, som ██████████ kommer med, vil blive anonymiseret, således at hverken hendes eller skolens navn vil fremstå nogen steder. Derudover vil ██████████ udsagn kun blive anvendt i min opgave og kun i citatform.

Hvis I har brug for yderligere oplysninger om interviewet eller projektet, må I endelig sige til.

De bedste hilsner Rikke Brandt

██████████
Mandag, 8. nov. 2021 08:34

Hej.

Det er naturligvis helt ok.

vh
██████████

Rikke Benedikte Brandt (RB) skrev den 7. nov. 2021:

Kære ██████████,

Mit navn er Rikke Brandt, og jeg er lærer på ██████████ skolen. I forbindelse med mit masterspeciale på AAU, hvor jeg skriver om niveaudeling, har ██████████ været så sød at stille op til et interview om hans oplevelse af og erfaring med niveaudeling i 10.klasse. ██████████ vil ikke være den eneste, som jeg interviewer fra 10.klasse på ██████████ skolen.

Jeg skriver til jer, da I som ██████████ forældre også skal give jeres tilsagn til, at jeg må interviewe ham, da han er under 18 år. Jeg kan forsikre jer om, at den information, som ██████████ kommer med, vil blive anonymiseret, således at hverken hans eller skolens navn vil fremstå nogen steder. Derudover vil ██████████ udsagn kun blive anvendt i min opgave og kun i citatform.

Hvis I giver tilladelse til at jeg må interviewe ██████████ vil det blive fredag den 12.11.21 i middagspausen. Hvis I har brug for yderligere oplysninger om interviewet eller projektet, må I endelig sige til.

De bedste hilsner Rikke Brandt

Bilag 3 Informant 1 Dreng niveau A

Forskningsspørgsmål	Svar
Niveaudeling. Hvordan er eleverne blevet niveaudelt Indflydelse på niveaudelingen Forslag til forbedringer Holdning til proceduren Stamklasser vs niveaudeling	<i>Jeg forstår, at elever bliver vurderet på deres faglige kompetencer og så bliver delt ud på hold ud fra deres kompetencer i de respektive fag.</i> <i>Det gjorde vi egentlig på den første dag, vi var her. Der fik vi en test i tysk og engelsk, som vi så... som de vurderede på sammen med vores standpunkt fra 9. klasse. Matematik tog de vist kun på standpunkt.</i> <i>Det var vist bare en fra folkeskolen en prøve. Nogen af dem vi også har arbejdet med sidste år.</i> <i>Der tog de bare ud fra standpunkt og det var egentlig fint nok med en skriftlig prøve.</i> <i>Det er i tre forskellige fag, og så er der tre eller fire hold.</i> <i>Det tror jeg, man er blevet ud fra de prøver sammen med ens standpunkt.</i> <i>Det var indtil før efterårsferien, så ville de tillade os at rykke rundt. Men jeg tror at de gerne vil have det mere låst nu.</i> <i>Det, som jeg hører fra de andre, er at på de to hold A og B, der er det er rimelig meget det samme de laver. Jeg tror ikke, der den store forskel på det faglige indhold, men det er ikke den samme rækkefølge man tager det i. Jeg tror også, at det er nogle andre opgaver man får, jo længere man kommer op eller ned på niveauerne. Og jeg tror at det er de samme afleveringer man får...</i> <i>Det er en god måde. Jeg kan ikke se hvordan man eller skulle dele os op ift.... måske i matematik ville det være godt, hvis man tog en prøve her. Det er ikke altid, at ens standpunkt kan sige alt.</i> <i>Men så vidt jeg har hørt, var det vist meningen, at vi skulle have været herinde før sommerferien for at tage en prøve i matematik, men det var ikke muligt pga. Corona.</i> <i>For det som jeg hører, så laver man det samme på A og B ift. det pensum lærerne går igennem. Der får man det samme tekster og arbejder med de samme ting.</i>

	<i>Det skulle man egentlig tro, men det er ikke mit indtryk. Både fordi vi arbejder med det samme i timerne og lærerne har også sagt at.... Jeg ved ikke helt med engelsk...med i matematik har lærerne sagt, at det er det samme rent indholdsmæssigt og fagligt niveau, og jeg mener også at det er sådan i engelsk og tysk.</i> <i>Måske fysik-kemi. Fordi det gør man også ude på gymnasiet, for der er også stor forskel på faglighed rundt omkring. Det er for eksempel et af de fag, jeg ikke er god til. Hvor jeg føler, at hvis der mere tid til at fordybe sig i ting, som man har brug for at fordybe sig i, så lærer man mere.</i>
Hvordan oplever eleverne niveaudelingens betydning for deres sprogtilegnelse?	Men der var klart nogle ting i 9. klasse, hvor jeg tænkte, der måske var nogle opgaver og nogle ting, som blev lagt lidt mere vægt på som, som jeg måske ikke havde lige så meget brug for, som andre havde. Det er noget jeg blandt andet godt kan lide ved niveaudeling Det er klart, når man har mennesker blandet, som ikke er niveaudelt, så vil der være nogle, som er bedre end andre og nogle der brug for hjælp til noget, som andre ikke har lige så meget brug for hjælp til. Det er det som har været rart ved skolen, når man er niveaudelt, så er man på et hold, hvor alle ligger forholdsvis lige rent fagligt. Så føler jeg, at jeg får mere ud af undervisningen. Ikke at jeg ikke gjorde det i 9. Jeg føler ikke nu, at jeg får opgaver, hvor jeg tænker, at det kunne godt have været sværere. Når man sidder på et hold med elever som er lige så gode som eller bedre end en selv. Ikke at jeg var den bedste sidste år. Det var bare mere blandet. Jeg tror også bare, at når man er på et højt hold, så betyder det bare lidt mere at man får høje karakterer end når man er i en blandet klasse. Nej...jo... altså ikke i engelsk. Der glædet jeg mig til det. Mange hold laver det samme – om man er på A eller B, det gør ikke den store forskel. Det var nok det at ... uden jeg skal lyde arrogant... det at man føler, at man bliver mere udfordret. Jeg har aldrig set engelsk være et svært fag for mig. Det har altid været et fag, hvor jeg har været ret godt med og jeg har altid fået

	gode karakter og sådan nogle ting. Så der tror jeg at jeg havde glædet mig til at komme op og få nogle flere udfordringer og sådan nogle ting. Jeg tror, at et af problemerne var, at når man sidder i gruppearbejde. Hvis jeg var sammen med en som ikke var helt lige så skarp til det, så kunne jeg godt føle at jeg...at arbejdsfordelingen...hvis den stadigvæk var lige, så ville der være så stor kontrast imellem de ting, som den anden person lavede i gruppearbejdet ift. det jeg så lavede. Der tror jeg, at jeg føler, at det er bedre at man bliver understøttet sammen med nogen, man er på niveau med. Det synes jeg egentlig har været fint nok. Jeg synes at det har været dejligt at sådan... det har været en positiv oplevelse. Det er ikke, fordi at jeg ikke har været vant til at være på lige fod med andre, for det har jeg været i andre fag. Engelsk det er klart det fag, jeg er bedst til, så jeg har jo været vant til at få faglige udfordringer i alle andre fag, så det var ikke fordi, at det var en kæmpe omvæltning for mig.
--	--

Bilag 2 Informant 2 Pige niveau A

Forskningsspørgsmål	Svar
Niveaudeling. Hvordan er eleverne blevet niveaudelt Indflydelse på niveaudelingen Forslag til forbedringer Holdning til proceduren Stamklasser vs niveaudeling	<i>Jeg forstår det på den måde, at man bliver delt op, så man passer på det niveau, man nu en gang er på. Jeg føler ikke, at det er for at være nedladende overfor folk, men for at gøre det mere trygt ved, at man er på det niveau man nu engang er på, at man kan få mere hjælp. Og kan udvikle sig mere.</i> <i>Det med at man føler, at man ikke bare er en stor klasse, men at man skal være på hold D. Ok og det er så det som er det dårligste hold.</i> Har du selv haft den følelse? <i>Det har jeg godt nok ikke. Men jeg kunne godt forestille mig at der var nogen, der måske lige havde det sådan.</i> <i>Den første dag vi var her, skulle vi tage sådan en grammatiktest. Så delte de os op efter det. Og så kiggede de vist også på vores standpunktskarakter.</i> <i>Den gamle standpunktskarakter er nok... den er måske lidt wobbely, fordi der er nogle, der har fået den der standpunkt, og så har de gået og klaret det godt i løbet af året. Men i virkeligheden klarer de sig ikke så godt i fagene. De er ikke så gode til det. Den er måske højere end den burde være.</i> <i>Jeg tror, at det er den eneste måde, der var at gøre det på.</i> <i>Det var fordi deres standpunktskarakter var for høj ift. hvad de egentlig synes at de kunne. Så de kunne godt tænke sig at rykke ned. Og så rykkede de ned.</i> Hvad var dine tanker omkring det? <i>Ikke så mange andet end hvis de har brug for det, så gør de jo bare det.</i> <i>Man kunne måske også gøre det sådan, at man havde en måneds undervisningstid, hvor man ligesom... og derefter kunne man inddele i hold.</i> <i>Det synes jeg er fint nok, fordi det er ikke sådan nogle fag, der....måske i fysik-kemi. Det er lidt mere. Det kunne godt være niveauinddelt, fordi det er sådan et fag, hvor der er mange forskellige niveauer. Eller synes jeg, at fag</i>

	<i>som samfundsfag og miljø, der kan man godt sidde som en samlet klasse, for det er meget sådan noget fremlæggelser eller Jeg føler ikke det er på samme måde man kan føle niveauopdelingen.</i> <i>Fordelen er, at man lærer andre mennesker at kende fra andre klasser. Det kan jeg personligt godt lide. Fordi man er her også for at lære andre mennesker at kende. Jeg synes personligt ikke, at der er ulemper ved niveaudeling, udover at der, som jeg sagde før, kan være nogen der måske kunne føle, at man bliver lidt vurderet. Der er mange i min generation, der føler, at de skal præstere godt og være de bedste.</i>
Hvordan oplever eleven niveaudelingens betydning for egen sprogtiltagelse?	<i>Jeg kan godt lide, at man snakker lidt engelsk i timerne. Og så kan jeg godt lide at man lærer grammatikken, så man kan forstå hvorfor det nu engang er sådan som det er.</i> <i>Nej for jeg var ret glad for at der var niveaudeling, fordi jeg vidste, at jeg var bagud i forskellige fag, fordi jeg ikke var så særlig meget med i min klasse, så tror jeg ikke at jeg gjorde mig så mange tanker om det. Jeg havde en bedre mavefornemmelse, da jeg kom herind, fordi jeg vidste, at de fag jeg havde det sværest ved ville være niveaudelt, så jeg vidste, at jeg nok ville komme ned på det niveau jeg skulle være på.</i> ,
Elevens opfattelse af engelskfaget	<i>Ret godt. Altså jeg har ... min hverdag er der ret meget engelsk med de serier jeg ser og de sociale medie. Der er engelsk over det hele. Jeg tror, jeg fik engelsk i 3. klasse. Der tænkte jeg ikke så meget over det. Jeg kunne godt lide faget. Så ramte jeg 6. klasse ...nej jeg tror 5. klasse så ledte jeg efter Barbiefilm på internettet. I starten fandte jeg ikke ret meget af det, de sagde men lige så stille blev jeg god til det ved at se på YouTube.</i> <i>Jeg tror, jeg er bedst til hverdagsengelsk altså det normale hverdagsengelsk. Jeg føler også at jeg kan grammatikken ret godt. Jeg kan godt nok ikke bevise, hvorfor at</i>

	<i>det skal være sådan, men jeg ved bare at det skal være sådan.</i> <i>At der er så mange niveauer i en stamklasse. Det kan måske være svært at håndtere for lærerne. Og så dem der sidder i klassen kan måske føle, at de ikke får en god nok undervisning. De føler sig lidt malplaceret.</i> <i>Fordi de(lærerne) skal tage stilling til så mange niveauer der er. Der er nogen, der er rigtig aktive i timerne og har styr på det. Så er der nogen der ikke er aktive og de har det også sådan "argh det gider jeg ikke". Og så skal lærerne være sådan åh kom nu lige til dem. Så jeg tænker at lærerne skal være meget mere på der.</i>
Elevens oplevelse af niveaudelingens påvirkning på hendes identitet	<i>Jeg tror ikke, at jeg ville være blevet skuffet (hvis hun ikke var kommet på A), men det var nok der, hvor jeg havde mest forventning til at komme på et højere hold.</i> <i>Jeg synes, at jeg passer ind på holdet.</i> <i>Jeg har haft en veninde, som generelt altid var klogere end mig og så jeg følte mig altid dum ift. hende. Det lå nok mere over ved mig, men det var bare sådan mere generelt at se at hun var klogere end mig.</i>
Elevens oplevelse af niveaudelingens påvirkning på hendes motivation for læring	<i>Jeg synes, at vores arbejdsmoral er fin på holdet. Altså jeg synes ligesom, at når vi arbejder, så arbejde vi, men vi kan også have det sjovt stadigvæk</i> <i>Det er ligesom bare sådan at hvis man har noget input, så rækker man hånden op.</i> <i>Det har været noget med min tålmodighed nogle gange (i folkeskolen), for der var rigtig meget jeg havde lært i forvejen, fordi jeg havde lært mig selv det. Så det har været lidt kedeligt, sådan noget med at vi har siddet på Clio online og læst nogle tekster, digte og sådan noget. Så det har været lidt kedeligt nogle gange.</i> <i>Jeg deltog ikke ret meget, fordi jeg vidste at jeg lærte mig selv det.</i> <i>Øhm... selvfølgelig har det været lidt sværere fordi man føler, at man skal passe på ikke at disse dem (de sprogligt</i>

	udfordrede). Men jeg tror, at det var lidt fint nok. Det var bare lidt svært at finde ud af. Jeg synes at det var svært at vide hvornår fornærmede man dem. Fornærmede man dem ikke? Er de med på det her? Eller skal jeg bare lave hele arbejdet? I matematik og tysk, er jeg på de dårligste hold. I matematik har jeg det godt med det, for jeg ved, at jeg føler mig mere tryk på holdet, fordi jeg ved, at de andre også er dårlige for at sige det lige ud. Eller i hvert tilfælde ikke så gode. Det er jo derfor er vi er hernede. Så jeg føler mig i hvert tilfælde sikker på de hold. At jeg lærer noget mere, fordi jeg tør at stille spørgsmål, når jeg ikke forstår det. Jeg tror bare at jeg ville være bange for at ...ja ... at de ville tænke, at jeg var dum. Altså det har ikke påvirket mig på den måde, at jeg har tænkt at så kunne det være lige meget. At så kunne jeg lige så godt give op, fordi jeg var på D-holdet. Det har bare været normal matematikundervisning for mig. Og så har det en stor betydning, hvilken lærer man har – og jeg kan godt lide min lærer i matematik. Han er tålmodig. Jeg tror, at det er lidt forskelligt, hvad folk vil have ud af det her. Der er nogen, der ligesom vil have mere ud af det end andre. Sådan tror jeg, at det er på alle hold.
--	--

Bilag 5 Informant 3 Dreng niveau B

Forskningsspørgsmål	Svar
Niveaudeling. Hvordan er eleverne blevet niveaudelt Indflydelse på niveaudelingen Forslag til forbedringer Holdning til proceduren Stamklasser vs niveaudeling	<i>Det tænker jeg handler om, hvilken viden man har. Hvad ens karakter er og hvor god man er til det.</i> <i>Vi havde en prøve første dag og så fik vi holdene to-tre dage efter hvor vi så blev niveaudelt</i> <i>Det var sproglig og læsning.</i> Hvad med sådan noget som video? Hvor de kunne høre dit sprog. <i>Det gjorde vi i tysk, men ikke i engelsk.</i> Hvad synes du? Kunne det have været en fordel hvis de havde brugt det i engelsk også? Ville det have betydet noget for dig? <i>Ikke for mig personlig, men det ville det nogen måske have haft brug for.</i> Nu siger du nogen kunne måske have haft brug for det...? <i>Nu er der måske nogen der er mere udfordret på sproget skriftligt eller læsning.</i> <i>Vi har fire, tror jeg. Fire fem stykker.</i> <i>Der er hold ABCD og så er der EC1 og 2 de er ikke niveauopdelt</i> <i>Jeg tror, at det har været efter de prøver, vi havde den første dag og vores karakterblade, som vi skulle sende ind fra 9. klasse.</i> <i>Det synes jeg egentlig er fint nok. Man har jo ikke nået, at ændre sig så meget i sommerferie, så det tror jeg er så godt som det samme, når man møder efter ferien.</i> <i>De sagde, at det er det samme som A, men det tror jeg så også, at det er for det er det samme. Jeg har en ven, der går på hold A og det er det samme vi laver. Så det ligger fint for mig.</i> <i>Jeg tror, at på C og D er det mere skriftlige ting, de laver. I B har vi i hvert tilfælde meget snak. Vi snakker meget og tingene og læser meget.</i> <i>Man kan godt sige det (at man er på det forkerte hold) og der var en fra B som flyttede ned, fordi han syntes at det</i>

	<i>var for svært. Så man kan godt selv vælge, når man er blevet sat på hold.</i> Hvis nu du tænker på det faglige. Hvis nu du også sad sammen med din stamklasse og skulle undervises i engelsk. Hvad vil det betyde for dig og din indsats? <i>Den havde nok været det samme tror jeg.... Men altså der er nogen, der er bedre og dårligere, så det er nok ikke det samme man får lært og får ud af timerne.</i>
Hvordan oplever eleven niveaudelingens betydning for hans sprogtilgængelse?	<i>Det passer lige til mit niveau. Det synes jeg er meget godt.</i> <i>Det har egentlig kun været gode ting, jeg har tænkt på. Der ikke sådan været nogen ting, hvor jeg har tænkt, at det vil jeg helst ikke.</i> <i>Alle har meget stor forståelse for, hvis der er noget som ikke er rigtig, eller noget man ikke er god til.</i> <i>Det er nok at vi ved, at vi alle sammen er på ca. samme niveau.</i> <i>Altså vi har lært nogle flere at kende fra de andre klasser, og det er også rart.</i> <i>Ja det er blevet bedre med at sige noget i engelsk og række hånden op.</i> <i>Det synes jeg ville være en ulempe. Det er noget som mange elever, der gerne vil hertil (skolen) kigger på. Det gjorde vi i hvert tilfælde for mig, mig og mine forældre. I hvert tilfælde mest for tysk. Der er jeg ikke lige den skarpe til det.</i> Hvordan er det så? Hvilket hold er du så på i tysk? <i>E.</i> Hvordan er det? <i>Det er rart at være på et niveau, hvor man kan følge med.</i>
Elevens opfattelse af engelskfaget	<i>Jeg synes, at jeg snakker fint engelsk, så der ved jeg godt hvad jeg kan, og hvad jeg synes om det.</i>

	<i>Det har jeg det fint med. Jeg synes, at det er et fint fag at have.</i> <i>Engelsk er et godt sprog at kunne. Jeg kan godt lide at have engelsk. Jeg kan ikke lide at have tysk, men engelsk, det er jeg glad for at have. Det kan jeg lidt bedre.</i> <i>Jeg tror bare, at man har fulgt hinandens niveau og så er det bare noget, der ligger sådan til os. Så nogle gange slapper man bare af og så er timerne sådan.</i>
Eleverne oplevelse af niveaudelingens påvirkning på hans identitet	<i>Altså jeg var da spændt på, hvilket hold jeg kom på, men jeg var da tilfreds med at komme på hold B, vil jeg sige.</i> Har det betydet noget for din selvtillid at du er kommet på det hold? <i>Nej det har jeg ikke tænkt over.</i> Hvad har det betydet for dig og dit selvværd ift tysk? <i>Jeg er blevet hurtigere til at lære noget. Det har også gjort at jeg bedre kan lide faget.</i>
Eleverne oplevelse af niveaudelingens påvirkning på motivation for hans læring	<i>For mig var det nok min gamle tysklærer. Han var ikke så god til at lære fra sig. Det var sådan lidt kedeligt, og det fik jeg ikke så meget ud af. Så det er nok det der gjorde, at jeg lidt mistede interessen for det.</i> <i>Det er nok, når man ikke forklarer det på forskellige måder, men bliver ved med at forklare det på samme måde.</i> <i>Den er blevet bedre. Jeg blevet bedre til at række hånden op.</i> <i>Det ved jeg faktisk ikke helt. Om det er en usikkerhed i min gamle klasse om jeg nu svarede rigtigt.</i> <i>alle har meget stor forståelse for, hvis der er noget, som ikke er rigtig eller noget man ikke er god til.</i>

Bilag 6 Informant 4 pige niveau B

Forskningsspørgsmål	Svar
Niveaudeling. Hvordan er eleverne blevet niveaudelt Indflydelse på niveaudelingen Forslag til forbedringer Holdning til proceduren Stamklasser vs niveaudeling	<i>Jeg er glad for det, for så kommer man på det hold, hvor man er ligesom mig, og vi lærer ligesom...hvad kan man kalde det...vi lærer det, vi burde lære og vi er ikke sådan, at vi skal have alt for meget hjælp henover os, hvis nu det er vi er helt op på de høje hold. Og hvis vi så ikke kan finde ud af noget, så får vi mere hjælp. For eksempel nede på de lavere hold, der er de kun 10 på, så kan læreren bedre overskue, hvem der har hånden oppe og sådan noget.</i> <i>Altså ved os, så blev vi inddelt i sprogfag, altså engelsk og tysk og matematik. Det er jo bare ens karakter, så kom man bare inddelt på et hold, og hvis man så synes, at man ikke er kommet ind på det rigtige hold, så kan man rykke ned, hvis ikke føler at det er det rigtige eller rykke op, hvis man synes at det er for nemt på holdet.</i> <i>Vi skulle have en prøve bare på papir, og så blev vi bare inddelt på nogle hold. Og jeg kom på B, hvilket jeg er sygt glad for, for så lærer man også nogen fra de andre hold at kende. Men det er lidt ærgerligt, at klasse 1 og 2 ikke er blevet niveauopdelt, så man kan ikke rigtig lære dem at kende. Det er sværere at lære dem at kende, når vi ikke har sådan nogen klasser med dem.</i> <i>Der er mange på engelsk. Der er helt ned til F, tror jeg, i engelsk. Jeg er ikke helt sikker. Men B og A er lidt det samme både i engelsk og matematik eftersom det er lidt det samme.</i> <i>Jeg kunne sidde og fordybe mig lidt og så kunne de se hvad jeg kunne skriftligt. For vi lærer jo mundtlig inde i klassen. Der snakker vi jo.</i> <i>Vi skulle lave sådan en lille videoting, da vi kom ind på holdet, så hun kunne høre vores stemme.</i> <i>Men man kan jo altid rykke ned, hvis det er man synes at det er for meget eller for lidt.</i> <i>Det har jo ikke min beslutning. Det er jo de prøver...eksamen, der har indflydelse på hvilket niveau jeg kommer på.</i>

	<i>På D er der kun 10 elever og på hold A er der 20 elever. Så der er meget mere forskel på, hvor meget hjælp man får. De går mere i dybden på hold D.</i> <i>Klasse 3-5 er jo meget mere sammen på hele årgangen og kender hinanden rigtig godt, så jeg tror bare, at man er glad for at være sammen med nogle andre mennesker og snakke med nogle andre. Nogle gange kan man lære bedre ved at være sammen med nogen, som man ikke snakker så meget sammen med.</i> <i>Hvis man er mega gode veninder, så snakker man jo meget, men hvis man ikke sådan snakker privat og i frikvartererne, så snakker man ikke så meget og får lavet mere.</i> <i>Fordelen er nok, at man lærer en gruppe mennesker at kende bedre i starten, så man kommer bedre ind på hinanden. Det kan være du får en god veninde lige fra starten. Jeg ser faktisk ingen ulempe.</i> <i>Ved at være på hold kommer man ud og møder de andre klasser og lærer lidt dem at kende på kryds og tværs.</i> <i>Det kan være at der er nogen (ved klasseundervisning), der kan finde ud af mere end andre. Det kan jo være en ulempe, at man så sidder og ikke forstår noget, og alle andre forstår det, fordi det har de lært i folkeskolen og det har de tre så ikke, og det skal de så bare... de forstår ikke hvad det er. Det er så det gode ved niveaudelt, der har man nok lært det samme fordi man er på samme niveau.</i>
Hvordan oplever eleven niveaudelingens betydning for hendes sprogtilvækst?	<i>Man kan godt mærke at der ikke er så meget brug for hjælp for folk. For eksempel i min gamle klasse, var der mange, der ikke sådan kunne finde ud af at snakke engelsk og ikke var god til at udtale ordene. Men inde på vores hold snakker alle flydende.</i> <i>Jeg er glad for holdet, så det har haft en god indflydelse. Jeg har lært nogle gode venner inde på holdet, som kan hjælpe mig, hvis jeg har brug for hjælp.</i> <i>Jeg vil sige, at jeg lærer mere her. Men det var også fordi at inde på mit gamle hold, der følte jeg ikke ligesom. At det var mit niveau som her.</i>

	<i>Jeg har nogen, som jeg arbejder sammen med hver gang, som jeg sidder ved siden af. Vi har bare aftalt at vi hjælper hinanden igennem det. Vi laver tingene sammen.</i> Er det en generel holdning eller er det bare en aftale du har med din arbejdspartner? <i>Det skete bare. Vi heller ikke venner fra starten. Vi satte os bare sammen og arbejdede helt vildt godt sammen. Så det har vi bare aftalt, at det gør vi fra nu af.</i> <i>Læringsmæssigt er det, at vi er alle sammen på det samme niveau, og alle kan snakke uden at der er en, der sidder og ikke kan forstå det og som man skal sidde og hjælpe en hele tiden. Altså ens sidemakker. Ulempen kan være, at man kan føle at der sidder en der ved mere end man selv gør. Det er ikke sådan jeg føler, men der kan være andre føler, at de ikke hører til på holdet.</i> ,
Elevens opfattelse af engelskfaget	<i>Jeg kan godt lide engelsk. Det er et af mine yndlingsfag.</i> <i>Det har været den samme som her. Engelsk er et af de fag, jeg går meget op i, for det er et fag jeg kan finde ud af og jeg får høje karakter i.</i>
Eleverne oplevelse af niveaudelingens påvirkning på hendes identitet	<i>Jeg var mest bange for prøven i tysk. Om jeg kunne finde ud af det eller ej. Det var hvis det var jeg kom på et hold jeg ikke burde være på. Jeg vidste jo ikke helt, hvordan det foregik. Jeg har jo aldrig været på niveauopdelt før.</i> <i>Eleven valgte selv at gå et niveau ned i matematik folk er kede af at man ikke er på holdet mere. Feks. Jeg gik rundt og sagde farvel, fordi på mit gamle hold snakkede vi også godt sammen. Det snakker folk ikke rigtig om. Det er ens egen beslutning om man rykker ned eller ej.</i> <i>Sådan tænker jeg slet ikke. Jeg gør det, jeg gør. Jeg interesserer mig ikke for de karakterer andre de får.</i>
Eleverne oplevelse af niveaudelingens påvirkning på motivation for hendes læring	<i>Vi kan meget godt snakke sammen. Vi er meget gode venner allesammen alle mennesker inde på holdet uanset om det er en man snakker meget eller lidt med. Jeg synes</i>

	også, at C er sygt god for hun får en til at få lyst til at gøre noget mere end hvad andre lærer gør, fordi hun finder på så mange smarte aktiviteter. Det kommer an på, om det var nogen som gad at lave noget, for det er irriterende hvis de ikke en gang gider at gøre en indsats eller noget. Men hvis de prøver, så vil jeg jo gerne hjælpe dem. Altså i matematik har jeg selv rykket mig ned fra det højeste til det laveste hold, fordi jeg syntes, at det var for meget og jeg ikke rigtig fik den hjælp dernede. Der var meget teori og der kunne jeg godt have haft noget mere...der burde jeg have haft noget mere indflydelse fordi jeg ikke syntes, at jeg burde være dernede. Fordi jeg ikke kunne finde ud af det. Altså jeg er ikke god til matematik og så forstod jeg ikke, hvorfor jeg kom op på det højeste hold, så jeg blev nødt til at rykke ned, så jeg kunne forstå lidt. Men så snakkede jeg bare med min lærer, og så sagde han, at der var plads på hold D og så rykkede jeg derned. Altså nu er jeg rykket ned i matematik, så nu gider jeg at lære mere modsat da jeg var på hold A, fordi jeg kunne ikke forstå, hvad han sagde. De går meget mere i dybden på D-holdet i matematik og det har jeg ikke brug for på B-holdet i engelsk, for det kan jeg godt finde ud af, så jeg lærer lige meget. Det har en stor betydning, for ellers kan man ikke følge med i timen, så man skal være på et hold der passer til en.
--	--

Bilag 7 Informant 5 dreng niveau C

Forskningsspørgsmål	Svar
Niveaudeling. Hvordan er eleverne blevet niveaudelt Indflydelse på niveaudelingen Forslag til forbedringer Holdning til proceduren Stamklasser vs niveaudeling	<i>At man for eksempel tager en test, og man så bliver testet om...altså hvis der er inddelt fra 0 til 100 procent og hvis man så tager dem der har fra 0-20 på et hold, og dem fra 20-40 procent bliver et hold og fra 40-75 procent måske bliver... et hold og så måske de bedste fra 75 ...de bedste på et hold.</i> <i>Det gjorde vi lige med det samme. Vi havde en prøve den første dag.</i> <i>Og så fik vi det at vide efter nogle dage, og da vi så havde engelsk næste gang, så var vi inde på de hold, vi passede til.</i> <i>Jeg sagde det til min lærer, og så prøvede vi det et par gange mere for at være sikker, og så fik jeg tilbuddet om at blive rykket ned.</i> <i>Måske skulle de have set på mine karakter og så set på hvad i øvrigt de andre havde fået. På mit gamle hold havde de for eksempel fået 10 til eksamen og jeg havde fået 02. så der kunne jeg godt se....</i> <i>Det er mere starten på det. Jeg synes, at mange var kommet ind på det forkerte hold. Der var mange der snakkede om, at i matematik var de kommet ind på det helt forkerte (hold) ligesom mig med engelsk. At de måske mere kiggede på, at det samme hold, at når nogen for eksempel har fået 10 , så skal de ikke sættes sammen med en som mig, der har fået 02. For i den prøve vi har fået, har jeg gættet i, for jeg synes den var mega svær. Og så har jeg åbenbart klaret den godt. Så synes jeg mere, at de skulle kigge på den eksamen jeg har fået i 9. klasse. Jeg synes man skulle kigge mere der, så man ikke skal til at bytte rundt for det bliver noget rod.</i> <i>Det eneste fag vi ikke er delt i er dans,k og der kan alle følge med, med mindre man er ordblind. Der føler jeg mere, at vi kan hjælpe hinanden, hvorimod engelsk ... det er jo sproget. Der føler jeg mere, man skal inddeles. Der har man mere brug for hjælp, hvorimod dansk, der kan man mere søge på nettet på Gyldendals. Hvis man skal skrive en klumme, så kan man gå ind og søge der. Der</i>

	<i>føler jeg, at det er lidt nemmere. Der kan man hjælpe hinanden, der bliver man ikke nødt til at blive delt ind</i> <i>Det var derfor at jeg valgte at gå herind (på skolen). For man bliver mere....jeg ved, at det er en privat...jeg har hørt alt mulig godt om det...jeg ved, at man bliver mere... at de tager en seriøs...man kan gå til den lærer ... at man bliver inddelt i de niveauer. Man ved, man har den samme tryghed og samme niveau. Så kan man nemt få hjælp, og man kan hjælpe hinanden med det, man hver især har problemer med. Det kan man få hjælp til.</i>
Hvordan oplever eleven niveaudelingens betydning for hans sprogtilgængelse?	<i>Så kom jeg på det forkerte engelskhold... Det var et alt for godt hold. Jeg er ikke særlig god til engelsk, men så blev jeg rykket et hold ned, og der er jeg rigtig glad for at være, for der føler jeg, at man kan være med.</i> <i>Det synes jeg har haft en stor betydning ift. at jeg har kunne snakke med flere omkring det. At derinde på det hold jeg er nu, kan jeg meget bedre række hånden op. Jeg føler mere, jeg kan lære noget...være med til undervisningen. På det andet hold holdt jeg mig meget mere tilbage fordi de andre kunne mere. De kunne bare snakke flydende og det kunne jeg bare ikke.</i> <i>Jeg synes, at det er blevet meget nemmere nu herude ift. min gamle skole. Der var en stor klasse, hvor det var helt forskelligt, hvor god man var. Hvor man er på det samme niveau, man ved alle er ens sådan cirkus.</i> <i>På min gamle skole var det sådan lidt hulter til bulter, der blev man talt mere over. Lærerne er mere over en her.</i>
Elevens opfattelse af engelskfaget	<i>Nej det var noget som jeg selv følte. Jeg har altid haft svært ved engelsk. Jeg vil langt hellere skrive tysk, men engelsk det...</i>
Elevens oplevelse af niveaudelingens påvirkning på hans identitet	<i>Altså de kunne snakke flydende engelsk. Det var bare sådan noget, de ikke tænkte over og jeg var bare sådan at det er noget, som jeg skal tænke over. Jeg kan ikke bare sådan lige finde de ord jeg skal snakke om ... sige. Hvor så der hvor jeg er nede lige nu. Det passer bedre</i> <i>Ja at man føler at man er på hold med nogen, man sådan...</i>

	<i>Man ved man kan få hjælp. Hvor man førhen følte at det kun var kun ens eget... man fik kun hjælp og de andre var sådan lidt, man følte sig lidt udenfor, at de andre var lidt... at man ikke var en som de andre.</i> <i>Nej det var noget, som jeg selv følte. Jeg har altid haft svært ved engelsk. Jeg vil langt hellere skrive tysk, men engelsk det...</i> Hvad nu hvis du var blevet bedt om at lave en eller anden lydfil? Ville det have været en ide? <i>Det gjorde vi også. Det var noget vi skulle gøre i engelsk og det var gået fint nok, sagde hun.</i> <i>Det ved jeg simpelthen ikke. Jeg føler mig bare ikke tryk ved bare at forstå, for jeg føler ikke, jeg kan finde rundt i det. Jeg går bare i baglås.</i> <i>Man føler ikke mere, at man er anderledes end de andre, hvor der hvor ...som jeg sagde, da jeg var på B...følte jeg at jeg var dernede og de andre var deroppe. Og her er vi sådan nogenlunde, da ligger vi sådan.. sådan mere lige. Hvis man laver fejl, så gør det ikke noget. Det gør de andre også for de er på samme niveau som en selv. Man føler ikke man er helt anderledes eller helt alene.</i> Har du en oplevelse af at nogen synes at det er pinligt at komme på et hold D og C? <i>Nej Det synes jeg faktisk ikke. Vi sidder sammen på gangen og har et godt sammenhold på tværs af klasserne. Vi respekterer hinanden, som vi er. Vi er ikke ens og det ved vi godt.</i>
Elevens oplevelse af niveaudelingens påvirkning på motivation for hans læring	<i>Nej det var noget som jeg selv følte. Jeg har altid haft svært ved engelsk. Jeg vil langt hellere skrive tysk, men engelsk det...</i> <i>Jeg synes, at vi tager det seriøst, når vi skal tage det seriøst. Men vi kan også lave sjov, men vi skal nå at få lavet de ting, vi skal nå...ellers bliver det lektier.</i> <i>Det er jo læreren. Det er jo os selv. Altså hun siger, at der også skal være plads til, at vi kan lave lidt sjov, men hun vil bare have, at vi når at lave vores ting, at vi skal nå ikke laver alt mulig andet. Man må godt altså sidde og...men man må ikke sidde og pjatte hele tiden. Man må</i>

	<i>godt lave noget forskelligt, men hvis man ikke når det, så er det bare lektier hjemme til næste time.</i>
--	--

Bilag 8 Informant 6 pige niveau C

Forskningsspørgsmål	Svar
Niveaudeling. Hvordan er eleverne blevet niveaudelt Indflydelse på niveaudelingen Forslag til forbedringer Holdning til proceduren Stamklasser vs niveaudeling	<i>Det første jeg tænkte, da jeg kom herud på skolen, var at det (niveaudeling) måske afgrænser mine nye venskaber, det der hvor man måske ikke kommer på hold med dem man har snakket med første skoledag. Men så senere hen, hvor jeg er blevet niveaudelt, så lærer man utrolig man nye mennesker at kende. Man får nye venskaber for livet. Måske ikke dem man ville snakke med, hvis man sådan ikke gik i klasse med dem, men dem kommer man i hvert tilfælde til at snakke med, når man kommer på niveau med dem.</i> <i>Altså vi startede med at tage de her prøver og så gik de også ud fra vores standpunktskarakterer. Men vi blev opdelt fra første dag af.</i> <i>I engelsk er jeg på C i engelsk, A i matematik og C i tysk.</i> <i>Man kan selvfølgelig tage en snak med læreren individuelt og sige, at det her hold passer ikke til mig. Men det har jeg ikke gjort, fordi jeg føler, at holdet passer til mig.</i> <i>Jeg synes egentlig, at de(lærerne) har gjort det rigtig fint. Men selvfølgelig... der er jo fem klasser, men det er kun Klasse 3-5 der bliver niveauopdelt, men det gør 1 og 2 ikke, fordi de er blevet taget ud fra deres standpunktskarakterer. Jeg kender i hvert tilfælde et par stykker inde fra 2'eren, hvor de tænker, at de er måske ikke på B i engelsk. Hvor de måske skulle have taget 1 og 2 med, så det var hele årgangen, der var blevet niveauopdelt.</i> De kunne måske godt have tænkt sig at blive niveauopdelt? <i>Ja.</i>
Hvordan oplever eleven niveaudelingens betydning for hendes sprogtilgængelse?	<i>Jeg kan tydelig mærke forskel, fordi til at starte med i folkeskolen, da var jeg sådan en der puttede mig mere. Jeg</i>

	<i>var sådan lidt genert og bange for hvad de andre tænkte om mit engelsk, for der var vi ikke blevet niveauopdelt. Hvor nu hvor vi er blevet niveauopdelt, så kan jeg godt mærke, at der måske er nogen, som er dårligere til engelsk end jeg er og nogen, der er en lille bitte smule bedre. Det er sådan meget blandet. Jeg synes i hvert tilfælde, at jeg har rykket mig meget med det her niveauopdeling.</i> <i>Det var så at begyndte at snakke sammen, og man fik at vide, at de var på samme niveau som en selv, så man var ikke så bange for at lave fejl. At vi havde det sjovt og grinede sammen.</i> <i>Stamholdet er mere tryghed. Det er ens stamklasse, dem har man kendt siden dag et og dem ved man, hvem er. Hvor der er stadig nogen fra engelskholdet, hvor jeg stadig ikke ved, hvor de har gået i skole henne også og deres interesse.</i> <i>Ja det er et fagligt fællesskab. Det inde i klassen er mere hvor man har det sjovt og man det godt sammen i sin fritid.</i> <i>Det kommer an på, om det er læring eller venskabeligt. Hvis det er venskabeligt, så er det mere mit stamhold. Men læring det er mere mit C-hold.</i>
Elevens opfattelse af engelskfaget	<i>Jeg har det rigtig, rigtig godt med engelsk. Jeg synes at det er et spændende fag, og jeg kunne godt tænke mig at blive bedre til det. Og jeg glæder mig rigtig meget til den tur, vi skal på. Hvor jeg tror, at det ville give mig et rigtig godt skub til at snakke engelsk i hverdagen.</i>
Elevens oplevelse af niveaudelingens påvirkning på hendes identitet	<i>Det var en stor mundfuld at starte op med to prøver i engelsk og tysk. Efterfølgende kan jeg godt se at det har hjulpet mig meget mere. Også at man ved, at dem man er på hold med, at man har plads til at lave fejl og at man er på samme niveau som dem. Man sidder ikke mere lige ved siden af en 12 tals pige, som hele tiden får 12 taller. Så på den måde er det mega positivt.</i> <i>Der følte jeg hele tiden, at man kunne blive set lidt ned på. Men det med niveaudeling føler man lidt, at man er på det samme niveau, og at man laver lidt de samme fejl.</i>

	<i>Og så føler jeg også, at læreren har lettere ved at hjælpe os frem. I stedet for at der er 4-5 elever, der hele tiden får 12 taller og vi andre ligger på et 7 tal, så synes jeg nogle gange det kunne være svært at få d opmærksomhed.</i> <i>Jeg har det faktisk rigtig fint, fordi jeg er ikke lige den bedste til engelsk, og jeg havde måske heller ikke håbet, at jeg var kommet op på A eller B, fordi så havde jeg måske følt mig mere bagud i forhold til at sidde med nogen i klassen, som er meget, meget bedre til engelsk end mig.</i> Så du har fået en faglig selvtillid? <i>Ja.</i> <i>Det er i hvert tilfælde meget, meget positivt. Det kan jeg klart anbefale, fordi hjælper bare en helt vild meget, og man får mere hjælp individuelt. Sådan til den hjælp man har brug for i stedet for at der sidder mange andre som godt forstår det, som ikke behøver at læreren gennemgår det. Der er faktisk flere elever i klassen, som bøvler med det samme.</i>
Elevens oplevelse af niveaudelingens påvirkning på motivation for hendes læring	<i>Jeg har selvfølgelig vidst, at da jeg meldte mig til skolen, at vi ville blive niveauopdelt. Og min bror gik her sidste år, så jeg vidste, hvor meget han havde flyttet sig. Så kunne det måske også være, at jeg ville kunne flytte mig ligesom meget som ham. Men ellers har jeg ikke haft nogen indflydelse på niveaudelingen.</i> <i>Jeg føler, at det er meget blandet i vores klasse. Der kan godt til tider være noget støj i vores klasse, men jeg tror at det mere er de personer, der er i klassen. Men vi er så heldige at have J og hun er skrap. Hun er god til at dæmpe uroen. Men mit engagement er i hvert tilfælde... jeg har altid været glad for at gå i skole og glad for lære nye ting.</i> <i>Jeg tror, at det er meget individuelt, hvor meget man har lyst til at lære. Også når det er frivilligt at tage 10. klasse, så det er nok også fordi man gerne vil lære noget nyt. At det har en stor indvirkning på det her.</i>

Bilag 9 Informant 7 dreng niveau D

Forskningsspørgsmål	Svar
Niveaudeling. Hvordan er eleverne blevet niveaudelt Indflydelse på niveaudelingen Forslag til forbedringer Holdning til proceduren Stamklasser vs niveaudeling	<i>Når jeg hører ordet niveaudeling, så vil jeg sige, at det betyder, at man bliver delt op i forskellige niveauer afhængig af.. det være alt lige fra at være godt til at spille fodbold til tysk til engelsk til dansk til matematik. Generelt bare, hvad man er god til, og hvad man er knap så god til.</i> <i>Første dag vi ankom skulle vi have en test i tysk og engelsk, som vi så efterfølgende skulle...ja... så gik der et par dage og så blev vi delt op i niveauer i tysk og engelsk. Der gik en lille uges tid.</i> Hvordan har du med at der blev brugt gamle resultater, når man starter på noget nyt? <i>Det synes jeg sådan set er fint nok. Man skal jo starte et sted. Så kan man ændre på det eller gøre mere... Man kan for eksempel...hvis man ikke så ikke har taget sig så meget sammen i 9. klasse, så kan man, når man kommer herud og man så tager sig lidt mere sammen og siger, nu skal jeg have ændret det her. Nu vil jeg gerne blive bedre til det og det fag.</i> <i>Vi har A, som er nogen af de bedste og så har vi B og C og D. Så kan jeg ikke huske, om vi har et hold mere.</i> <i>Altså A er selvfølgelig dem, der nok har det nemmest ved engelsk og er gode til det. Så har vi selvfølgelig B... nu har jeg ikke selv været der. Jeg er selv på D. Vi er ikke et lille hold, men vi er 11 og vi har en god lærer, hvor jeg i hvert tilfælde føler, at der bliver gået mere i dybden end der for eksempel gjorde på min gamle folkeskole. Der var meget forskellighed på vores gamle skole. Man kan godt mærke når man kommer herud i hvert tilfælde ved niveaudeling. Der er mere der bliver taget hånd om.</i>

	<i>Det var hårdt den første dag, da vi ankom, at man skulle første dag til den første prøve, og man var måske ikke lige så skarp. Man skulle måske lige vente et stykke tid, måske være inde i klassen i et stykke tid og fordele de forskellige engelsklærere ud, så man lige kunne se dem an. Men ellers tænker jeg, at det er fint. At de har ramt det ret godt.</i> <i>Grunden til at jeg også godt kunne tænke mig at få den mundtlige del med er fordi der godt kan være nogen som ikke er så skarp på papiret, men som er god til at tale engelsk.</i> <i>Selvfølgelig kender man dem nok bedre, dem fra ens klasse. Æhm ... bedre end dem på ens hold. Men jeg synes at det er fint. Jeg tror, at det ville være anderledes at være derinde. Det ville være ligesom folkeskolen, hvor der sidder nogen, som er virkelig gode og nogle som er knap så gode. Så igen over i det der at der er nogen, som sidder og har det rigtigt svært, og nogen der har det rigtig let. Jeg tænker også, at det er rigtig svært for læreren ift.... hvad kan man sige, hvilket niveau folk ligger på. Man(læreren) ved ikke rigtig, hvad folk kan og så finde noget som passer til alle. Det er svært.</i>
Hvordan oplever eleven niveaudelingens betydning for hans sprogtiltagelse?	<i>Det er det der med, at vi var en klasse på min gamle skole, hvor vi var meget forskellige og der blev ikke gået så meget i dybden med hver enkelte elev, som der bliver gjort på vores hold. Hvor vi er få personer og hvor vi bliver gået i dybden med hver person. Der bliver taget hånd om en.</i> <i>Jeg tror sådan set at det er en god blanding i og med, at vi er meget få, vi er på det samme niveau, men ja jeg tror at der er ikke så mange, som kan sidde og fnise lidt. Jeg føler i hvert tilfælde, at jeg har fået deltaget en hel del mere end jeg har gjort tidligere.</i> ,
Elevens opfattelse af engelskfaget	<i>Jeg er ikke den skarpeste til engelsk.</i>
Eleverne oplevelse af niveaudelingens påvirkning på hans identitet	<i>Jeg synes at det er fair nok. Jeg er ikke den skarpeste til engelsk. Så jeg føler allerede, at jeg har lært en del i forhold til på min gamle skole. Der bliver gået mere i</i>

	<i>dybden med tingene og jeg føler i hvert fald at det hjælper – at det rykker mig kan jeg mærke.</i> <i>Det synes jeg grundet, at før kunne man godt være bange for, at der var nogen, der ville grine af en eller noget. Men her der er man ligesom på det samme niveau og der bliver ikke grinet eller noget. Så man ligger på det samme niveau, og dermed tør man måske også sige noget lidt mere.</i>
Eleverne oplevelse af niveaudelingens påvirkning på motivation for hans læring	<i>Jeg føler sådan set, at det er en blanding. Vi vil jo alle sammen gerne rykke os. Det er ikke fordi, at der bliver givet tonsvis af lektier for, for så ved læreren godt, at det får vi ikke lavet. Det hjælper ikke noget, at vi sidder derhjemme en søndag aften og knokler med det og tuder og græder over det. Men når vi er heroppe i skolen, så bliver der gået til den. Det synes jeg sådan set er fint.</i> <i>Selvfølgelig i engelsk er vi få, og man bliver nemt peget ud...eller ikke peget ud, men ...udvalgt præcis. Man bliver nemmere udvalgt til at gøre noget, så man ikke sidder over i hjørnet og laver ingenting og bare sidder og glø.</i>

Bilag 10 Informant 8 pige niveau D

Forskningsspørgsmål	Svar
Niveaudeling. Hvordan er eleverne blevet niveaudelt Indflydelse på niveaudelingen Forslag til forbedringer Holdning til proceduren Stamklasser vs niveaudeling	<i>Altså den første uge blev vi jo testet og vurderet, hvor vi lå henne og med det samme derefter...jeg tror, at det var ugen efter, der blev vi inddelt i de her hold. Det var bare lige på og hårdt.</i> <i>Det var sprogforståelse. Vi skulle lave sådan nogle test om, hvad vi kunne og ikke kunne. Og så... jeg tror også, at der var noget læsning.</i> <i>Jeg synes, at det var så fint for det er jo ikke så længe siden. Det var lige før sommerferien. Så det synes jeg var rigtig fint, at vi kunne bruge det til ligesom at hjælpe lidt med, hvor vi lå henne. For der var jo også en mundtlig karakter.</i> <i>Vi er delt ind sådan at 1. og 2. de er sådan lidt for sig selv. De har samme niveau oppe i den højere ende, så de kører sådan lidt deres eget og er inde i deres egen klasse. Så er vi 3,4,5 og vi er så delt på kryds og tværs, og der er vi så... i matematik er vi så ABCD og det har vi også i engelsk og tysk. Så vi er de der fire hold og det gør så, at vi er tre klasser. Så de bedste hold, hold A og B blive bare fyldt op.</i> <i>Altså vi kommer jo ind på en skole...altså det gjorde jeg...hvor jeg ikke kender lærere og elever. Så hvis nu de lige havde fået den der video, hvor vi havde fortalt om hvem vi var og sådan, og de lige kunne høre vores mundtlige, så kunne der helt sikkert også være forskel der i nogen sammenhæng. For der er jo også nogen som ikke er så god mundtlig som kan det skriftlige og omvendt.</i> <i>Jeg har heller ikke gået op og sagt, at jeg ikke synes, at jeg passer så godt til det her hold, eller jeg kunne godt tænke mig at flytte hold. Jeg går på et hold, som jeg synes jeg passer til. Det har jeg accepteret og det synes jeg er fedt</i>
Hvordan oplever eleven niveaudelingens betydning for hendes sprogtilgængelse?	<i>Der kan jeg bare lære meget mere ved at være på et lille hold, og så har læreren bare tid til hver person lidt mere du ved. Det er ikke sådan, at han har en hel klasse og der sidder 24 elever, som også har brug for hjælp, og så kan</i>

	<i>man gemme sig meget mere. Her får man virkelig hjælp. Og jeg har mega meget glæde af det her niveaudeling.</i> <i>De hold hvor jeg er dygtigere som for eksempel tysk og matematik, der sidder jeg ikke bare og keder mig i timerne.</i> <i>Altså jeg føler mere, at M kommer hen og kan hjælpe mig, og så er han da ikke bare lige og siger sådan og sådan, så skal du bare arbejde med det og så kommer jeg igen. Nej han står der også i et kvarter og hjælper mig. Han gør, så jeg virkelig forstår denne opgave, og han giver sig tid til opgaven og hver person, så vi forstår det, hvad det egentlig er vi skal i opgaven. Det er en kæmpe hjælp for mig.</i> <i>Jeg tænker, at det har noget at gøre med at vi ikke er så mange, og så nu er der gået lidt tid, så vi er også begyndt at være trygge med hinanden og vi har set, at der ikke sker noget ved at sige lidt på engelsk og at fejle. Jeg tror bare, at det er trygheden ved at have lært hinanden bedre at kende, fordi vi har snakket sammen.</i> <i>Øhm... jamen ... det er helt forskelligt synes jeg. Det er to forskellige måder. I engelsk føler jeg mig tryk fordi der har jeg svært ved engelskfaget og der har jeg brug for at der ikke er så mange der sidder og lytter, men i dansk har jeg nemmere ved bare at slynge ud lige hvad jeg mener og synes, så der er det nemmere. Så det er sådan lidt forskelligt. I sprogfagene bliver jeg mere nervøs.</i> <i>Det kan jeg godt. I dansk der..til tider altså jeg har lavet stil når der er gået en uge og så har vi måske en måned. Og der mangler jeg virkelig... altså der...nu er vi endelig lige kommet ind og sådan..og har fået en gruppe i klassen, hvor vi kører det sammen og har det samme mål med det har år og men førhen der sad jeg med nogen som ...det fungerede ikke...Der er stor forskel på min klasse på hvor jeg ligger henne og hvor de andre ligger henne... Hvad folk vil med danskfaget og hvad de ikke vil Hvornår de laver en stil og om det er aftenen før eller om det er i den første uge man har det for til. Og det er slet ikke på samme måde i matematik eller engelsk eller tysk.</i>
Elevens opfattelse af engelskfaget	

Elevens oplevelse af niveaudelingens påvirkning på hendes identitet	<i>Da jeg selv først kom hjem efter første skoledag, tænkte jeg at det er bare fantastisk det her, for jeg ved at alle er lige så gode, som jeg er eller dårlige. Det var en kæmpe tryghed og jeg vidste bare, at det skulle nok blive godt det her, fordi jeg vil få den hjælp jeg havde brug for.</i> <i>Altså jeg forstår meget mere af undervisningen. Helt sikker, og jeg synes det er meget mere sådan nemmere at lære som med for eksempel engelsk, som jeg har svært ved at lære.</i> <i>Jeg går på hold som jeg synes jeg passer til. Det har jeg accepteret og det synes jeg er fedt.</i> <i>Jeg har en rigtig god veninde, som var rigtig ked af et hold, hvor holdningen var at "jeg hader tysk og hvorfor skal vi overhovedet have det i skolen?" og sådan noget. Hvor min veninde havde en anden holdning. Og så blev hun rykket op. Og det har hun haft stor glæde af. Det har i hvert tilfælde hjulpet hende. Det kan jeg også se på hende.</i> Du siger selv, at tidligere sagde du ikke noget på engelsk. Hvad var det som gjorde, at du ikke gjorde dette? <i>Æhm.. der var fire piger, der sagde det hele. Og så tror jeg, at jeg bare trak mig tilbage. Jeg kunne godt se, at det der, kunne jeg slet ikke hamle op med. Hvorfor skulle jeg så byde ind i en klasse, hvor jeg...så var jeg bange for at blive grinet af....ikke altså...jeg var bange for, at det var forkert det jeg sagde, så jeg tænkte, at de fire de kunne finde ud af det, og så kunne jeg bare trække mig tilbage.</i> <i>Ja... det var sådan lidt forskelligt. Altså hvis jeg sagde noget accepterede læreren det, men jeg kunne bare ikke selv få mig til at sige noget. Det havde jeg simpelthen ikke selvtillid nok til.</i> <i>. Jeg vidste bare, at der kunne jeg få den hjælp jeg kunne have brug for. Jeg håbede bare på, at jeg fik et godt samarbejde med min lærer og det har jeg fået. Så jeg har slet ikke haft den der OMG jeg er på hold D, det er træls. Jeg er på det dårligste hold i engelsk. Jeg vidste jeg var dernede i den ende. Jeg har bare hele tiden tænkt at det er bare en fordel for mig. Jeg kan få den hjælp jeg har brug for.</i>
--	---

	<i>Det var jo også det, som skete for min veninde. Hun så det som et kæmpe tabu, at hun var kommet på det dårlige hold. Og hun hadede det. Hun var ked af det hver dag, hun kom hjem fra skole i den første uge, hvor vi var kommet på de her hold. Det var bare slet ikke det, hun ville og hun skulle bare op og ligge i toppen, kan man sige. Og det var slet ikke mit behov. Jeg så der, hvor jeg var, og jeg kunne godt se, at det var det bedste for mig. Men det var Jeg tror helt sikkert at det er et tabu eller at det er træls at være på det dårlige hold og bare være sådan...åh så er det bare mig igen, der er på det dårlige hold.</i> <i>For nogen ville det nok have været en hjælp at få at vide, at det også var nok at være på det dårlige hold. Men for mig havde det ingen betydning. Men jeg er nok bare sådan en, der hviler meget i mig selv. Jeg kan godt se, hvor jeg ligger, og det bliver jeg også nødt til bare at acceptere.</i> <i>Turen altså den til England. Der var jeg sådan bekymret for... og vi skal bo hos en familie! Puha det bliver godt nok slemt. Hvor nu tænker jeg: det skal jeg da nok klare. Det bliver slet ikke så slemt. Jeg er slet ikke så nervøs for engelsk. Og når vi går til engelsktimen, tænker jeg det skal nok blive en hyggelig time selvom det er sidste time.</i> <i>Jeg er slet ikke nervøs omkring engelskfaget mere og jeg har også mod på at lære det, end jeg har været førhen. Fordi der tænkte jeg, at det(engelsk) skulle jeg bare ikke lære og det skulle jeg bare ikke have noget med at gøre.</i> <i>Nu tænker jeg at det er slet ikke så langt væk fra mig hvis jeg måske engang skulle arbejde med det på arbejdspladsen.</i> <i>Hvad er lige nøjagtig det som har gjort at du har fået denne selvtillid?</i> <i>Det mener jeg er fordi jeg er kommet på et niveau, hvor vi alle sammen har de samme udfordringer med faget og vi alle sammen har brug for den her ekstra hjælp. Så jeg ved, at jeg ikke er den eneste, der står i den her situation og mangler hjælp. Eller lige mangler nogle ting, jeg ikke har fået med fra starten af. Og så det, at vi har en lærer som tager sig tid til at hjælpe os og ser, hvor vi står lige nu og ikke bare sådan taler, at sådan her er det at alle har det(bliver undervist) og det er sådan I skal have det også. Det med at der bliver talt til en, det hjælper også.</i>
--	---

Elevens oplevelse af niveaudelingens påvirkning på motivation for hendes læring	<i>På engelsk der æhm... jeg synes det forbedret. Der vil vi gerne bare forbedre os. Altså der er selvfølgelig nogen, som ikke sådan lige ikke altid koncentrerer sig så meget, fordi det måske ikke lige er yndlingsfaget, men jeg synes egentlig vi er gode til at respektere, at vi også er nogen og der er jeg nok indblandet, der gerne vil lære noget og blive bedre i løbet af det her år. Det synes jeg, at vi er gode til at respektere.</i> <i>Vi har egentlig fra starten af... og M har sat rammerne for det her hold. Det har egentlig bare fungeret. Så jeg synes egentlig ikke, at der har været de store ændringer fra start af. Vi er blevet mere åbne overfor hinanden og tør sige mere i undervisningen. Og jeg har aldrig sagt noget i engelskundervisningen før og det gør jeg nu. Så det har helt sikkert hjulpet mig.</i> <i>Jeg har altid fået den opfattelse af, at skolen har den holdning, at om du er et firtal eller et 12 tal, det er der plads til og de hold her, de hjælper dig bare med at forbedre dig. Som jeg fik præsenteret den første dag jeg var der på mit hold i engelsk. Der fik jeg præsenteret at det var lige meget om jeg rykkede mig fra a til å eller om jeg rykkede mig fra a til b eller c. Bare jeg rykkede mig, og det har vi sådan hele tiden fået at vide. Det handler om at rykke sig og det gælder ikke om at rykke sig fra 4 til 12 nødvendigvis. Bare at forbedre sig lidt. Det er så den opfattelse jeg har fået.</i>
--	---